Ժ· ՏԱՐԻ 2793 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ՄԱՐԵՐԻ 4385 26 ՄԱՅԻՍ 1893 22 ԶԻԼԿԱՏԷ 1310 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքն միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրուածք ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 26/7 ՅՈՒՆԻՍ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐ ԴԷՄ ԱՌ ԴԷՄ ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ ՄԷՋ

Մայիս իր գեղեցկագոյն հանդիսավայրին՝ Քեաաթհանէի մէջ վայելելու համար երբ Ոսկեղջիւրէն ներս դիմէք, Եյուպէն անդին ձեր թէ՛ աջ եւ թէ ձախ թեւին վրայ կը տեսնէք հանրածանօթ աշխատարաններն, որոց մէջ աշխատող — կամ աշխատութենէ դադրող — արհեստաւորներուն ու բանւորներուն վրայ անցեալ շաբթու բաւական խօսուեցաւ այս սիւնակաց մէջ· Երբ աւելի յառաջ երթաք, եւ անուանի զբօսավայրի առաջին կամուրջին մօտենաք, ձեր աջ թեւին վրայ աշխատարանք դեռ կը շարունակեն, բայց ձախ թեւին վրայ կը վերջանան, եւ հոն, Քեաաթհանէ եւ Ջիլիֆտար տանող գետակներուն բաժանման կէտին վրայ, կ'երեւին ուրիշ տեսակ գործարանի մը շէնքերը :— Կ· Պոլսոյ Բարափանց Ընկերութեան շէնքերն են անոնք·

Այսպէս կը պատահի որ Ոսկեղջիւրի մէկ կողմին վրայ եւրոպացի, — իտալացի, ֆրանսացի — բանւորներ կ'աշխատին, դիմացի եզրին վրայ մեր գաւառացիք, հայք եւ մահմէտականք·

⁂

Բարափանց Ընկերութիւնը կը գործածէ 250 կամ 300 մարդիկ, երեք կէտի վրայ բաժանեալ, ի Գարաաղաճ, ի Գըռնալը կղզի, եւ Թորհանէի մօտ հոն ուր քարափին առաջին հատուածը շինուելու վրայ է, մէկ կողմէն ծովը լցնելով, միւս կողմէ ծովու եւ ցամաքի միջեւ պատուար քաշելով, որոյ վրայ Նաւակայք, թրամվէյ եւ հասարակ ճամբայ պիտի շինուին: Գարաաղաճ եւ Գըռնալը, ուր մէկ մէկ փոքր երկաթուղի շինած է Ընկերութիւնը, կ'արտադրեն քարն ու հողն որով ծովը կը լեցուի: Ի Գարաաղաճ կը պատրաստուին նաեւ որմնադրութեան խոշոր քարակոյտերն, որք ծովուն մէջ պարիսպ հիւսելու կը ծառայեն:

Իրարմէ քարընկէց մը հեռի բանող այս եւրոպացի եւ տեղացի գործաւորներու եւ արհեստաւորներու աշխատանքը դիտելով, անհնար է բաղդատութիւն մը չընել անոնց գործելու եւ ապրելու կերպերուն վրայ· Հիմակ ամենքն ալ նոյն գարնանային զեփիւռը կը շնչեն: Ամենքն ալ կը վայելեն Քեաաթհանէի հովտէն եկող թարմ խոտին, ծաղիկներուն ու կանաչներուն դիւթիչ գլխիչ բուրումներն: Ամենուն ալ դէմքերը կը ցոլան նոյն վճիտ ջուրերուն մէջ, որք մեծ անձրեւի օրերուն պղտոր գոյնը չունին այլ եւս: Ու վերջապէս, ամենքը լիաթոք կուլ կուտան ի հարկին նոյն մուխն ու ծուխն աշխատարաններուն: Բայց ամենքը նոյն կեանքը չեն ապրիր· զի չունին նոյն ըմբռնումները կեանքի վրայ, եւ իրենց աշխատութեան եւ ապրուստի եղանակներուն մէջ, տարբեր երկիրներու հիմնովին տարբեր աւանդութիւններն ու սովորոյթները կը ցուցնեն·

⁂

Դիտեմ, այս օրինակ բաղդատութեան մը ձեռնարկուելուն պէս, շատերու միտքէն պիտի անցնի տարակուսանաց ամենէն դիւրինը : — «Անոնք մերիններէն աւելի կը շահին»: — Բայց թո՛ղ թէ վաստակին քանակութիւնն ալ կեանքի պէտքերուն նկատմամբ մեր ըմբռնումներէն կախում ունի· թո՛ղ թէ աւելի շատ պէտք ունեցողներ ընդհանրապէս ջանահնար կ'ըլլան աւելին վաստկելու կամ ընդունելու, բայց գիտելի է, նախ եւ առաջ, որ կարգ մը բանւորներու օրականք կամ տարեկանք այնքան մեծ տարբերութիւն չունին Ոսկեղջիւրի մէկ եզրէն միւսն: Եթէ եւրոպացի բանւորներու մէջ կան որք օրական երեք ֆրանքէն մինչեւ ութ—տասն ֆրանք կը շահին, մերիններուն մէջ ալ կան որք ամրան եղանակին համար 500 զրուշէն մինչեւ 5,000 զրուշ կը շահին: Աշխատաւորաց երկու խումբերուն մէջ ալ կան մեծեր ու փոքրեր, դժուար կամ դիւրին գործեր կատարողներ, աւելի կամ նուազ արհեստագիտութեամբ օժտուածներ: Բայց այնպիսի տարբերութիւններ ալ կան որք չեն կրնար բացատրուիլ թոշակին աւելութեամբ կամ սակաւութեամբ:

Եւրոպացի բանւորներուն բնակած շէնքերն հեռուէն կ'որոշուին իրենց համեստ եւ պարզ այլ յոյժ մաքուր կերպարանքով: Իրենք օրն ի բուն հողի, քարի, փայտի, ածուխի, ծովու ջուրի հետ կը զբաղին, ճիշդ իրենց դիմացի աշխատող ազգակիցներուն նման: Աշխատութեան տարրերուն մէջ չկայ տարբերութիւնն որով կը զանազանին՝ օրինակի համար՝ ոսկերիչ մը եւ ականահատ մը, կամ դերձակ մը եւ նպարավաճառ կամ մառգործ մը: Բայց պարզ այցելութիւն մը ջուրին երկու կողմերն, եւ կը համոզուիք որ այս եւրոպացի բանւորներ, թէեւ ուսեալ զարգացեալ մարդիկ չըլլան, (ի՞նչ ուսում եւ զարգացում կրնաք պահանջել այնպիսի աշխատաւորներէ որք իրենց հեռաւոր երկիրներէն առժամապէս այս կողմեր գաղթեր են օրական քանի մը ֆրանքի համար,) բայց իրենց աշխատութեան ժամերէն դուրս մաքրուելու եւ մաքուր տեղեր նստելու բնազդական պահանջն ունին:

Դիտեցէք զիրենք ճաշի ժամանակ: «Ըսէ ինձ թէ ինչ կ'ուտես եւ ինչպէս կ'ուտես, եւ ես ըսեմ թէ ինչ մարդ ես»: Առածի կարգ անցած այս խօսքին մէջ սովորական առածներու պարունակածէն աւելի ճշմարտութիւն կայ: Նախ, ճիշդ ժամուն պիտի ուտեն, ո՛չ առաջ ո՛չ ետք: Եւ յետոյ, սննդարար բան պիտի ուտեն անպատճառ: Պարզ, աժան, այլ սննդարար բան: Եւ երրորդ, սեղանի վրայ պիտի ուտեն, դանակով, պատառաքաղով, համեստ այլ վայելուչ կերպիւ շարուած սեղանատան մը մէջ:

⁂

Երեկոյ մը հետաքրքրուեցանք դիտել իրենց կեանքն օրուան աշխատանքէն վերջ: Քարիւղի հինգ խոշոր լապտերներով լուսաւորեր էին ոչ այնքան ընդարձակ սենեակ մը ուր սեղանը դրեր էին: Աթոռներու վրայ շարուեր էին բանւորներն եւ անոնց ընտանիքները, զի շատեր իրենց հետ մէկտեղ բերած են իրենց կիները: Զաւակներն ընդհանրապէս երկիրը թողած են ազգականի քով, դպրոցական ընթացքն անարգել շարունակելու: Գաղտնիքը պարզուեցաւ մեզ համար: Կնոջ մասն կայ գործին մէջ: Ուր կին կայ, հոն անշուշտ քիչ շատ հոգ տարուած է փափուկ, համեստաւէտ, կոկիկ կերպիւ կազմելու սարքելու ամեն բան: Սեղանին վրայ կային եզան միսի ջուրով ապուր, եզան միսի խոշոր կտորներ տապկած, գետնախնձոր Սիպիրի եղով, լուբիա ձէթով, եղանակին կանաչեղէններով զարդարուն, եւ ամենքն ողողուած տեղական պարզ գինիով: Լուսով ողողուած այս սրահին մէջ, մաքուր եւ կոկիկ այս սեղանին շուրջ, այրք եւ կանայք ուրախ զուարթ կ'ուտէին ու կը խմէին, անակնկալ հիւրին անգամ մեծարանք ընելով, զրոյցներ առասպելներ կը պատմէին, բայց՝ ի յարգանս իրենց ընտանեաց՝ առանց պատշաճութեան ճամբէն դուրս ելլելու, օրուան աշխատութեան դժուարին կտորներուն վրայ կը հակաճառէին, վերջապէս ժամ ու կէս կը զբաղէին հոն, կշտանալէն ետեւ, սուրճ խմելով, ծխելով, գինի խմելով, յետին կազդուրուելով օրուան խոնջանքէն: Քովի սենեկի մը մէջ, վերմակներուն ու սաւաններուն սպիտակութիւնն ալ կ'ամբողջացնէր իրենց կենցաղավարութեան վրայ մեր ստացած գաղափարը:

⁂

Հիմա դանք ջուրին միւս կողմը: Բայց հոն շատ անգամ այցելած ենք: Հայ բանւորներուն առտուան, միջօրէի եւ երեկոյեան կեանքը շատ անգամ դիտած ենք: Այլ ո՛րչափ տարբերութիւն: Շատեր սեղանի վրայ հաց ուտելու գաղափարը չունին: Գործարանատէր մը միայն իր ծախիւք սեղանատուն շինած է իր բանւորներուն համար: Բայց տեսնք ո՛րքան աղտոտ կը պահեն զայն: Սովորաբար, գետնի վրայ, ձեռներով կերակուր կ'ուտեն, միայն ապուրի եւ բիլաւի համար դգալ գործածելով: Եւ ի՞նչ կ'ուտեն: Բիլաւ բրինձ, իրենց գլխաւոր սնունդն այն է: Մի՞ս, տաղաւարէ տաղաւար միայն: Ձո՞ւկ, երբ ֆուլուֆին հատը 20 փարայի իջնէ: Չկարծէք սակայն թէ քիչ ծախք կ'ընեն: Միայն թէ ոգելից ըմպելեաց եւ ծխելի շատ դրամ կուտան: Գիւղի մէկ քանի յոյն նպարավաճառք եւ սրճարանատէրք այս աշխատաւոր Հայերու շահուն մեծագոյն մասին ընկեր են: Կը ծախսեն, բայց ուտելիքի եւ խմելիքի ամենէն անշահ տեսակներուն համար: Այս է իրենց գլխաւոր տարբերութիւն դիմացի քարափի բանւորներէն: Այս մարդոց համար չէ անշուշտ որ կեօթէ «լոյս եւ աւելի՛ լոյս» աղաղակեր է ժամանակաւ: Իրենց ողորմ կանթեղն աւելի մուխ կուտայ քան լոյս: Երբեմն մութի մէջ նստած կը խօսին, քարիւղ չսպառելու համար: Խեղճութիւնն ասկէ անդին չի կրնար երթալ. բայց ասիկա դրամական խեղճութիւն չէ միայն: Իմացական եւ բարոյական խեղճութիւնն ալ ոչ սակաւ կը նպաստէ այնչափ դէշ կեանք մը վարել տալու այս մարդոց:

⁂

Իրաւ, ո՛րչափ ալ արբեցող ըլլան մեր բանւորներ, եւրոպացի բանւորներուն չափ չեն կրնար ըլլալ: Եւրոպական լրագրերէն աւելի բաներ կ'իմանանք եւրոպացի բանւոր դասակարգերուն մէջ տիրող ծայրայեղ արբեցութեան վրայ: Բայց ամեն երկրի մէջ միլիոններով համրուող այն բանւոր դասակարգերուն բաղդատմամբ, իրօք փոքրամասնութիւն համարելի են մոլիներն, եւ զարմանալ նոյն աշխատաւոր դասերն են որք կոկիկ կենցաղավարութեամբ միլիոններ կը դիզեն խնայողութեան փոքր դրամատուներուն մէջ: Իսկ մերինն՞երն· ամենէն խեղճերն ամենէն աւելի խմողներն են: Եւ խմող թէ չխմող, ամենքն ալ ողբալի ապիկարութիւն մը կը ցուցնեն մարդավայել կենցաղի պահանջումներուն վրայ: Մեր յիշած քարափի բանւորներն ալ իրենց մարսողութեան համար Գարա-աղաճի հորերուն անոյշ եւ պայծառ ջուրը բաւ համարողներ չեն ճշդիւ: Անո՛նք ալ կը խմեն: Բայց խմելէն խմել տարբերութիւն կայ· մին կը զուարթանայ, կեանքէ համ կ'առնու, վաղուան հոգը վաղուան թողլով: Կ'ուտէ կը խմէ, հետեւեալ օրն աւելի զօրութեամբ աշխատելու համար, ինքզինքն հիւանդութեան եւ տկարութեան դէմ պաշտպանելու համար: Մերինները կը խմեն իրենց խեղճութեան մէջ աւելի ամբերլու համար, եւ հետեւեալ օրը ծանր գլխով ու թոյլ մարմնով արթնցած, աշխատութեան բեռը տարուէ տարի աւելի ծանր կը գտնեն, եւ օրին մէկը մահացու հիւանդութեամբ մը կը դիմեն Եափ-Գուլէ: Եւրոպացի բանւորներն աշխարհի վրայ ամենամեծ դժբախտութիւն կը համարին իրենց կամ ընտանեաց հիւանդութիւնն: «Այն օրականները զորս պիտի կորսնցնենք հիւանդութեան ժամանակ եւ այն օրականները զորս բժշկի եւ դեղագործի պիտի տանք, աւելի աղէկ չէ՞ որ մեր մարմինը տաք պահելու եւ ուժով պահելու տանք», կ'ըսեն: Ասոր՝ կարգ մը զգուշութիւններ հագուստի, բնակարանի, սնունդի, անկողնոյ, եւլն: Հայ բանւորք ամեն բան նախախնամութեան յանձնած են, եւ իրենք զիրենք ըմպելիքի տուած, կը յուսան մոռնալ վշտերնին: Անոնք իրենց կնիկներն ալ հետ բերած են: Բայց թէեւ երկուքն ալ գործաւորի կին, եւրոպացի գործաւորին կնոջ քով ուրիշ տանտիկնութիւն մը կայ: Այլ թէ կին, մերիններն աւելի կը դժուարանան ապրելու Պոլսոյ պէս մեծ քաղաքի մը մէջ, մինչ եւրոպացի գործաւորը վարժուած է մեծ քաղաքներու կլիմային ու կենցաղին: Ո՛րչափ մեծ բարիք մը կ'ըլլար եթէ մերիններուն գործնական գաղափար մը տրուէր «ապրելու արհեստին» վրայ: Առանց այսպիսի արհեստի, իրենց գիտցած եւ ի գործ դրած արհեստներն երբեք բարօրութեան երես տեսնել չպիտի տան իրենց: Լաւ ապրելու պէտքը մինչեւ որ չզգացուի, մարդիկ հոգ չեն տանիր լաւ ապրելու, եւ հետեւապէս լաւ ապրելու միջոցներն ալ չեն կրնար հայթայթել:

Բ· Թ·

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻԱ·— Քաղաքական ամուսնութիւնը պարտաւորիչ ընելու համար դատական նախորդ նախարար Պ· Պոնաչիի ներկայած օրինագիծն իր յաջորդին կողմէ ետ առնուեցաւ, այս յայտարարութեամբ թէ Պ· Ճոլիթթիի վերակազմեալ վարչութիւնն եւս քաղաքային ամուսնութիւնը պիտանի կը նկատէ, բայց Պ· Պոնաչիի ծրագիրը դէշ խմբագրուած կը տեսնէ, եւ հետեւապէս ետ կ'առնու առ այժմ, յառաջիկային տարբեր ծրագիր մը բերելու համար Երեսփ· ժողովոյն:

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ հինգ նոր Լորտեր անուանեց, ինն Պարոնիկներ եւ 16 Ասպետներ: Ասպետական կարգ տուաւ ի մէջ այլոց Բէնչ զաւեշտաթերթի քաղաքական գծագրիչին Պ· Ճոն Թէնիըլի, եւ Տէյլի Նիւզի ու Լիվըրբուլի Տէյլի Բօստի խմբագիրներուն:

ՔԱԼՆՈՔԻ ՆՈՄՍԻ ճառին նկատմամբ անգլ· թերթ մը գիտել կուտայ իբրեւ նորութիւն մը թէ Աւստրիա-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը կը ծանուցանէ թէ «պատերազմական վտանգը կրնան թերեւս պակսիլ օրին մէկը, քանի որ Ռուսիոյ կայսրը խաղաղութեան ընթացքի մը կը հետեւի»: Մինչեւ ցարդ ոչ մէկ պաշտօնականի աշխարհամար յոյս կը յայտնէր սպառազինութեանց նուազման:

ԶՕՐ· ՏՈՏՍ Տահոմէի պատերազմական գործոց վրայ արուեստական տեղեկագիր մը մատոյց զինուորական իշխանութեանց, յորմէ կ'երեւի թէ Լըպէլեան նոր հրացանն ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեր է, եւ անծուխ վառօդ գործածող զօրքեր միւսներէն նուազ վնասուեր են:

ՓԱՐԻԶԻ մէջէն ինֆլուէնցան անհետացած ըլլալով, Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ մեռելոց համեմատութիւնը նախորդ ամիսներէն 10 առ 100 պակաս է այժմ:

ԼԱՎԻԺԸՐԻ հանգուցեալ կարդինալին տեղ, Պապը Կարթագենի (Թունուզ եւ շրջակայք) արքեպիսկոպոս կարգեց զՖեր· Փոնդ, Քոնսդանդինի (Ալժերիա) եպիսկոպոսը:

Ի ՉԻՔԱԿՕ, ամերիկեան յանձնախումբն ինչ ինչ զիջումներ ըրաւ եւրոպացի ցուցադրիչներուն, որոց խմբովին մրցումէ ետ կենալը սաստիկ սրտայուզութիւն պատճառած էր Ամերիկայի մէջ, իբրեւ մահացու հարուած մը Գոլոմպեան Արուեստահանդէսին: Ամերիկեան յանձնախումբը կը հաւանի որ՝ իւրաքանչիւր ճիւղի պարունակութիւնը քննելու համար՝ միակ գնահատիչ դատաւորէն զատ ուրիշ քանի մը ձեռնհաս մասնագէտներ եւս ընտրուին, եւ անոնց բացատրութիւնը լսելէ ետեւ մրցանակն որոշուի եւ հաստատուի: Անգլ· ճիւղն անօրէն յայտարարեց թէ այս պայմանաւ կը յօժարի մրցումի դնել անգլիական ապրանքներն: Ըստ Նորագոյն լրոյ, միւս ճիւղերն եւս հաւաներ են, բաց ի Ֆրանսականէն:

ԵԳԻՊՏՈՍ·— Բնիկ Վերաքննիչ Ատեանն ի Գահիրէ ոստիկանութեան ութ մարդիկ եւ գիւղապետ մը դատապարտեց երկամեայ բանտարկութեան, գնդակահար ըրած ըլլալնուն համար Ապտուլլաթիֆ անուն յանցաւորը, բռնելէն ետեւ: Յայտնի է թէ այս մարդ անուանի աւազակ մ'էր, որ ահ ու սարսափ ազդած էր այն կողմեր, գողութիւն, աւազակութիւն եւ մարդասպանութիւն գործելով, եւ ի Վերին Եգիպտոս երկիցս ձերբակալուած էր Գահիրէի բանտէն փախչելէն ետեւ, ուր պիտի քաշէր իր ցկեանս բանտարկութեան պատիժն: Ոստիկանութիւնը կ'ըսէ թէ այս չարագործ փախչելո՛ւն համար զարնուեցաւ: Հասարակ ոստիկանք որք երկամեայ բանտարկութեան դատապարտուած են, կը յայտարարեն թէ իրենք պարզապէս իրենց սպայից հրամանն ի գործ դրին: Իսկ եգիպտական բնիկ Վերաքննիչ Ատեանը կ'առարկէ թէ ապացուցեալ չէ որ չարագործը զարնել հարկ էր՝ փախչելէ արգիլելու համար զինք: Այս դատավճիռ ուշադրութիւն կը գրաւէ. զի ոստիկանական ճիւղին մէջ ծառայող սպայք ամենք պատասխանատու կ'ըլլան:

Ի ՊԵՐԼԻՆ Ազգային Օբերային մէջ հինգշաբթի գիշեր ներկայացուեցաւ Վէրտիի Ֆալսթաֆն ի ձեռն իտալեան դասաներգական խմբին, որոյ ֆրանսացի անդամն միայն, անուանի երգիչ Պ· Մօրէլ, բացակայ մնաց, իր հայրենասիրութիւն չհանդուրժելով որ գերման ունկնդրաց առջեւ երգէ: Թէեւ գինները քառապատիկ աւելցուցած էին, բայց Վէրտիի նոր հրաշակերտը մեծ յաջողութիւն ունեցաւ ընտիր եւ կիրթ բազմութեան մը առջեւ, որ թէեւ Վակներապաշտ, սքանչացաւ իտալացի երգահանին նոր գործին:

Ի ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՍ·—Ֆիլատելֆիայէ յունիս 1 թուով կը հեռագրեն առ Թայմզ:—Երեցականաց Ընդհանուր Ժողովն ի Ուաշինկթըն երկու շաբաթէ հետէ նիստեր կ'ընէր, դատելու համար Նիւ Եորքի Աստուածաբանական Վարժարանի դասախօս Զարլզ Ա· Պրիկս, որ ամբաստանեալ էր իբրեւ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (28)

ԼՈՒԻ ԺԱՔՕԼԻՕ

ԻՒԶՕՐԻ ՋԱՂԱՑՔԻՆ ՈՃԻՐԸ

Դ·

ՖՈՆԴԷԶԻ ԴՂԵԱԿԸ

—Ես ալ չեմ ճանչնար, զօրավար··· բայց բոյնէն շատ դժուար հանուելիք թռչուն մը ըլլալու չէ··· կը յիշեմ թէ Պրեսլաուի մէջ···

—Ես ալ Հայտէլպերկի, Նաբոլիի, Սարակոսայի, Վարշաւայի··· վերջապէս ամեն տեղ ուր ժամանակ ունեցած եմ քառորդ ժամ ձիս սանձը դնել··· բայց անոնք մեզի պէտք եղածներուն պէս չեն, Միշել:

—Իրաւ որ, զօրավար, ինչ աւելի աղէկ կը հասկնաք ստորադասութենէ· երբ կարող ըլլաք, փոխանակ մէկի երկուք ընտրեցէք· եւ կը մնայ կ'երթայ· տիկին Շէկարրիին պիտի սորվեցնեմ սիրել, ծառայել, յարգել զօրավարիս կինը, զբաղում մը պիտի ըլլայ այս:

—Ազնիւ Միշել:

—Եւ յետոյ, պիտի տեսնենք անոր փոքր Միշել մը շինելը, որ պիտի կրնայ ապագային Շէկարրին ըլլալ ձեր զաւկին, ինչպէս աւանդութիւն է ընտանիքին մէջ:

Բանակի կեանքը սքանչելի կերպով անաղարտ պահած էր զօրավարը, եւ հակառակ իր մէկ բազկին չգոյութեանը, փառաւոր մարդ մըն էր տակաւին: Միշել, քառասուն երկու տարեկան, տարիքին բովանդակ զօրութեանը մէջն էր, եւ եթէ իր սոսկալի սպին չըլլար, կրնար տակաւին հաճոյք ներշնչել···· Սակայն այդ բանին վրայ անոր խօսիլը աղէկ բան չէր, վասնզի իրեն համար այդ սպին իր գլխաւոր զարդն էր, եւ անջնջելի ազդեցութիւն մը յառաջ պիտի բերէր ապագայ տիկին Շէկարրիի սրտին վրայ:

Երեք ամիս ետքը, երկուքն ալ ամուսնացած էին:

Զօրավարը դժուարութիւն քաշած չէր գտնելու համար իր նահանգին ազնուականութեան մէջէն աղքատ աղջիկ մը զոր ուրախութեամբ զոհած էին իրեն· զոհը «այո»ն պատասխանած էր շուրթերուն ծայրովը, ամեն պաշտօնատեղիներու մէջ, եւ ասիկա բաւած էր Բրէօ տը Ֆոնդէզի, որ ամօթխած յուզման մը վերագրեց անոր այդ զգուշաւորութիւնը: Իսկ Միշել ամուսնացած էր Սպանիացի հովիւ գեղջուհիի մը հետ որ կը խոստանար պնդակամ յաջորդ մը տալ իրեն:

Հարսնիքին իրիկունը, զօրավարը Միշելի ձեռքը սեղմելով ըսաւ·

—Օ՜ն, քաջս··· բանակն ըրածնուս պէս:

—Օ՜հ, պատասխանեց Միշել, որ ընթրիքէն ետքն արդէն խոշոր թերհաշիւ մը առած էր, կարծեմ տիկին Շէկարրի պիտի վարժուի զինուորական կրթութեան:

Յաջորդ օրը զօրավարին դէմքը կը ճառագայթէր··· եւ Միշել Պիտասոան յորդեցնելու չափ յաղթական ձեւեր ունէր:

—Ուշադրութի՛ւն, Միշել, կը կրկնէր անդադար տեար տը Ֆոնդէզ, պէտք է որ մանչ մը ծնի:

—Տեսնել կուզէի թէ երկու հատ չէ՞ն ըլլար, կը պատասխանէր Միշել, յօնքերը պռստելով նշանակիչ կերպով մը:

Եւ այն ատեն իր սպին հիւսիսային կողմը գտնուող ամբողջ մասը կը շարժէր տարօրինապէս, մինչ հարաւային մասն անշարժ կը մնար:

Երկու մարտիկներն ալ չէին ձանձրանար, կը մոռնային իրենց արշաւանքները: իրենց ապագայ զաւկըներուն դաստիարակութեան ծրագիրը պատրաստելու համար:

Երկու հարիւր իննըսուն օր ետքը, երկու կիները յղացան՝ իրարմէ քառորդ ժամ տարբերութեամբ:

Երկու աղջիկ բերին աշխարհ:

Մէկուն անունը դրուեցաւ Սոֆի Մարիէլէօնոր տը Ֆոնդէզ:

Միւսինը Ռօզ-Բռանշէն Շէկարրի:

Երկու քաջերը քիչ մնաց որ իրենց բարկութենէն կաթուածահար ըլլային:

—Նորէ՛ն սկսելու է, ըսաւ զօրավարը:

—Նորէ՛ն սկսինք, պատասխանեց Միշել:

Բայց ութ օր ետքը, տը Ֆոնդէզ մարքիզուհին կը մեռնէր ծննդաբերութեան հետեւանօք:

Հարուածը բուռն եղաւ զօրավարին համար· իր մանկամարդ կնոջ յարած էր երախտագէտ եռանդով եւ թարմ տպաւորութեամբ մը զոր բանակի կեանքը պահած էր իր սիրտին մէջ, այն աստիճան որ քսան տարեկան երիտասարդի մը պէս սկսած էր սիրել զայն:

Այս զօրաւոր սիրտը շարժած՝ մանկամարդ տիկին տը Ֆոնդէզ յաջողած էր փոխարինել այդ սէրը, եւ իր սիրոյն եւ միամիտ հոգւոյն գորովովը չէր մոռցած իր եւ ամուսնոյն տարիքին միջեւ կեցած տարբերութեան վրայ, որ իր ամուսնութեան երկրորդ օրը լացուցած էր զինքը:

Այս մահ ընկճեց այն մարդը զոր քսան կանոնաւոր ճակատամարտներ խնայած էին: Իր սիրեցեալ մեռեալը գերեզմանին յանձնելով ետ դառնալէն ետքը նետուեցաւ Միշելի բազուկներուն մէջ եւ սկսաւ լալ:

—Իմ խեղճ ծերուկս, ըսաւ, այս վերքէն պիտի մեռնիմ:

Երեք ամիս ետքը մազերը ճերմկցած էին, հասակը կորացած էր, եօթանասուն տարու կ'երեւէր: Ամբողջ օրեր իր աղջկանը օրօրոցին քով կ'անցունէր՝ յիշելու, լալու եւ արտասուելու համար:

Ուրախութիւնը խոյս տուած էր տունէն, խեղճ Միշել, իր տէրը մխիթարելու համար ձեռքէն բան մը չի գալուն սրտաբեկ, չէր իսկ համարձակեր անոր առջեւ իր կինը համբուրել, վախնալով որ անոր նեղութիւնը կ'աւելցունէ իր երջանկութեան ցոյցովը:

Աղէտալի օրուան յաջորդ օրը, զօրավարին մէկ զինակիցը, իր հայրենակիցն ու դրացին, որուն հետ աւրուած էր սակայն 1815էն ի վեր, վասնզի անիկա Պուրպոններու ծառայութեան տակ մնացած էր, եկաւ նետուիլ իր բազուկներուն մէջ եւ լալ իրեն հետ· Հաշտութիւնը կատարուեցաւ սիրեցեալ մեռեալին անկողնին քով, եւ բարեկամութիւնը նորէն հաստատուելով՝ պիտի տեւէր մինչեւ Ֆոնդէզի մարքիզին մահուան օրը:

Տը Ներթան զօրավար, — այս էր բարեկամին անունը, — արդարեւ Պուրպոններուն հաւատարիմ մնացած էր, բայց երկու տարի չանցած՝ նոր կառավարութեան հաւատարիմներէն դժգոհ՝ հանգստեան թոշակ խնդրած էր եւ եկած էր առանձինն ապրիլ նախահայրական երկրին մէջ ուր ծնած էր, իր կնոջ եւ հինգ վեց տարեկան մանչուն հետ:

Տը Ներթան զօրավարը բաւական հարստութեան տէր էր բարեկեցիկ կեանք մը վարելու համար, տարեկան քսանըհինգ երեսուն հազար ֆրանք եկամուտով, բայց հազիւ թէ դիւրակեցութիւն մըն էր այս, հանդէպ իր դրացի տը Ֆոնդէզին մեծածախ վիճակին, որուն հարստութիւնը տարին հինգ վեց հարիւր հազար ֆրանք եկամուտ կ'անցնէր:

Հարստութեան այս տարբերութիւնն ալ նպաստած էր զանոնք իրարու նկատմամբ այն ցրտութեան մէջ պահելու ուր կը գտնուէին Լուի Ը.ի գահակալութենէն ի վեր, վասնզի զօրավար տը Ներթան, որ իր բնակարանը դառնալուն, չպիտի թերանար երթալ խաղաղութիւն հաստատելու իր զինակից եղբօր հետ՝ եթէ անոր հաւասար հարստութիւն ունենար, ընկրկած էր այս ձեռնարկին առջեւ, հպարտութենէ մը շարժեալ զոր ամեն յոխորտ անձինք կը հասկնան: Տը Ֆոնդէզ զօրավարին գլխուն եկած անհուն դժբախտութիւնը նորէն միացուց երկու բարեկամները: Այս գերագոյն հաշտութեան օրը Սոֆի-Էլէօնոր տը Ֆոնդէզ ութ օրուան էր: Թէոտոր տը Ներթան եօթը տարու էր:

Տիկին տը Ներթան առաջարկեց զօրավարին որ իր փոքր աղջիկը խնամելու հոգն իրեն յանձնէ, եւ ինք անոր մօրը տեղը անցնի:

Տը Ֆոնդէզ ընդունեց, բայց պայմանաւ որ նոր ընտանիքն ի մի հաւաքուի աւելի պէս եւ ամենքը մէկտեղ դղեակը ապրին:

Պ· տը Ներթան նախ քիչ մը ընդդիմացաւ, յետոյ զիջաւ իր բարեկամին փաստերուն առջեւ որ յստակ կերպով ապացուցեց իրեն թէ գալով Ֆոնդէզ բնակելով մեծագոյն ծառայութիւնն ըրած պիտի ըլլար իրեն:

—Ի՞նչ կուզես որ ընեմ հոս, ըսաւ անոր պարզապէս· այս անհուն դղեակին մէջ չկայ բան մը որ պահ մը գայ մեղմացունէ իմ վիշտս, ըսել չէ թէ մխիթարուիլ կուզեմ, բայց վերջապէս տառապանքը նուազ ծանր պիտի ըլլայ եթէ քեզի քովս ունենամ բոլոր ընտանիքովդ: Անոր վրայ պիտի խօսիմ ձեզի, պիտի թողուք որ իմ ժամերուս լամ, եւ պիտի տեսնեմ փոքր սիրելի աղջկանս մեծնալը մեր գորովանքը վայելելով, եւ այս բանը պիտի կրնայ դեռ կրել տալ ինձ կեանքը:

Տը Ներթան զօրավարը ա՛լ իբր ձեւակերպութիւն միայն կ'ընդդիմանայ, իր կնոջ կատարեալ հաւանութիւնը ջրեց իր ընդդիմութիւնը··· եւ յաջորդ օրը ամեն ոք տեղաւորուած էր ի Ֆոնդէզ·

(Շարունակելի)

Հերեւելնոս։ Այսօր, 116ի դէմ 383 քուէով, հաստատեալ գտաւ ամբաստանութիւնը։ Տասնեհինգ անդամէ մասնախումբ մը կազմուեցաւ Բրօֆէսորին վրայ դատավճիռ արձակելու համար։ Յետ խորհրդակցութեան, մասնախումբը տեղեկագիր մը մատոյց, ուռով կը յանձնարարէ Երիցական Եկեղեցւոյ մէջ հոգեւոր պաշտօնավարութենէ դադարեալ հռչակել զնա։ Ընդհանուր ժողովն ըստ այսմ վճռեց։

Գ. ՍՈՖԻՐՈՒԼՈՍ, Յունաստանի նոր վարչապետն, յայտարարեց թէ հեղլէն զօրաց թիւոյն նոր զեղչ մ'ընել պէտք է, իբրեւ խնայութեան միջոց, մանաւանդ որ Յունաստանի տարածութեան համեմատ զօրաց թիւը չատ է։ Կը խորհի նաեւ կալուածական և հողային տուրք հաստատել, ծխախոտի մենավաճառ, ժողովրդային դրամատուներ, և հիմնովին բարենորոգել սնտեսական դրութիւնն յօգուտ երկրագործութեան և արհեստաւոր ու վաճառական դասերուն։ Քաղաքական բարենորոգումներ եւս կը խորհի Գ. Սոֆիրոպուլոս, այն է՝ Ծերակոյտ մը հաստատել, Երեսփ. ժողովոյ դէմ հակակշիռ ըլլալու համար, և աւելի տարածել և զօրացնել կեդրոնական վերին իշխանութիւնն, որ հիմնի իւր սահմանադրական շրջանակէն դուրս չելներ։ Բայց Նախարարապետը կ'ըսէ թէ «այս շրջանակը նեղ է», և անոր համար բովանդակ իշխանութիւնն Երեսփոխանութեան ձեռքը մնացած է։

ԴԻԱԿԻԶՈՒԹԻՒՆ Ի ՓԱՐԻԶ. — Փարիզի քաղաքին դիակիզարանի փուռին մէջ 1892ին 3,974 մարմինք այրեցան, այսպէս բաժանեալ. — Ընտանեաց խնդրանօք այրած մարմինք 159. Հիւանդանոցի մէջ մեռած անտէր անձանց դիակներ 2,389 և ժամանակէն յառաջ ծնած տղաներ 1416, գումար 3,974։ Ընտանեաց խնդրանօք այրած 159 մարմիններու 103ն արանց և 56ը կանանց կը վերաբերին։ Այն 155էն 134ը բուն իսկ Փարիզի բնակչաց մարմիններ են։ Դիակիզութիւնն ամ ըստ ամէ կ'աւելնայ Փարիզի մէջ։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Վիեննայի մէջ երեսփոխան Տքթ. Ֆրոնավէգդէրի տնօրէնութեամբ ժողով մը կազմուեցաւ Խորհրդարանի ազատական կուսակցութեանց վերաբերեալ տարրերէ, աշխատելու համար որ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ ընտրական դրութիւնն Աւստրիոյ մէջ եւս հաստատուի, այն է՝ ամեն չափահասաց անխտիր ընտրողութեան իրաւունք տրուի յայամ հեալ։ Կը յիշեցնեն թէ 1848ին Ֆրանքֆորդի Գերմանական ժողովն անդամ ընդհանուր ընտրողութեամբ կազմուած էր։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովոյ ատենապետ Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան երէկ Մաքրիգիւղ երթալով տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

Սսոյ կաթողիկոս Ամեն. Տ. Մկրտիչ Սըրուդան, որ ժամանակէ մը ի վեր Ատանա կը գտնուէր, Սիս վերադարձեր է։

Պատրիարքարանի դիւանապետը երէկ նախաքննեց այն խնդիրներն, որք պիտի ներկայացուին Քաղաքական ժողովոյ այս օրուան նստին։

Պանտըրմայի և Պալըքէսիրի պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Տ. Յովսէփ Ծ. Վարդապետ Ալյաղեան մայրաքաղաքս եկած է, զանազան խնդիրներու մասին Պատրիարքարանէն տնօրինութիւն մը խնդրելու համար։

Այսր աւելին Մելիք-Ցակոբեան Թիֆլիզէն Պաթում գացած է, ուսկից Շիգակօ կ'ուղեւորի Գոլոմպեան Ցուցահանդէսին մէջ ի տես դնելու համար դրամներու, հագուստներու և այլ հնութեանց հաւաքածոյներ զորս բազմ տարուան մէջ հաւաքած է ի Պարսկաստան։

Վահրամ Սըրվաձեան, համակրելի արուեստագէտն, որուն Գահիրէի մէջ տուած նուագահանդէսն այնքան մեծ ընդունելութիւն գտած էր, Աղեքսանդրիոյ մէջ ալ յաջող նուագահանդէս մը տուեր է այս օրերս և ի մօտոյ Լոնտոն կ'ուղեւորի։

Յառաջիկայ մայիս 30 կիւրակէ, օրը գիւղիս Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ տօնը լինելուն, Իզմիրեան Գեր. Մատթէոս Ս. Արքեպիսկոպոսն Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ, եւ քարոզութեամբ ժողովուրդը հոգեւորապէս պիտի մխիթարէ։ Ուստի կը ծանուցանենք զայս ի գիտութիւն ջերմեռանդ ժողովրդեան։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Դուզկուեճնըրի
Ատենադպիր — Ատենապետ
ՊՕՂՈՍ Յ. ՍԵՐՎԷՐԵԱՆ — ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Նշխագար էֆէնտի Հաճեան և իւր քոյրերն իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն ամէն ազգականաց և բարեկամաց որք ներկայ գտնուելով իրենց հանգուցեալ քրոջ **ՕՐ. ՑՈՒԼԻԱՆԷ Ց. ՀԱՃԵԱՆԻ** յուղարկաւորութեան, ցաւակցութիւն յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 26 Մայիս

Թատերական ներկայացում ի յիշատակ Դուրեանի վերնագրով այս առաւօտեան Հայրենիքի մէջ հրատարակուած այն լուրը, թէ թատերապետ Մնակեան էֆէնտի հրաժարած ըլլայ Դուրեանի Թադրան կամ Թլլատանէ թատերերգութիւնը ներկայացնելէ, մեծապէս կը զարմացնէ զմեզ։

Եթէ այս ներկայացման կազմակերպութիւնը մենք ստանձնած ենք, ողբացեալ բանաստեղծին շիրիմը շրջափակելու եզրագարդելու համար, մինչեւ երէկ Մնակեան էֆէնտիի հետ մեր կատարած բանակցութեանց մէջ այդպիսի պատասխան մը չէինք ստացած։ Ցարգելի Թատերապետն յանձն առաւ իր խումբով ներկայացնել այդ խաղը, և երկրորդական քանի մը կէտերու վրայ միայն համաձայնիլ կը մնար մեզ։

Կը կարծենք թէ չատ կանխակալ դատողութիւն մը արձակել է, այս գովելի խորհուրդին իրականացման պահուն «չատ տղայական և չատ քիչ բեմական» գտնել այն Թատերախաղը։ Մինչեւ իսկ եթէ ունենայ թատերական արուեստէ զուրկ մասեր, հայ լրագիր մը այդչափ փութկոտ հանդիսանալու չէր անոր ներկայացումը կասեցնելու համար, երբ այնքան նուիրական նպատակի մը պիտի յատկացուի անոր հասոյթը։ Արդէն, Սկիւտարի ազգայինք մեծ համակրանօք ողջունած են այս ներկայացման խորհուրդը, և պատրաստ են ամեն աջակցութիւն նուիրելու։

Եթէ իրաւ Մնակեան էֆէնտին պիտի հրաժարի սոյն ներկայացումը ստանձնելէ, —ինչ որ անծանօթ է մեզ մինչեւ այս վայրկեանս, —ուրիչ խումբեր չեն պակսիր, օրինակ՝ Ֆասուլեաճեան եւ Ալեքսանեան խումբերը։

Առ այժմ այսչափ ի պատասխանի այն քանի մը տողերուն՝ որք մէկ կողմէ Մնակեան էֆէնտիի արուեստագիտական ճաշակը գգուելով միւս կողմէ սիրուած բանաստեղծի մը թատերական ծանօթ հեղինակութիւնը այնքան սխալ ցոյց կուտան։

Յ. Կ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Գ. ՊԱԼԵԱՆ
Բ. ԽԷՉԷՃԵԱՆ

Ստացանք Վիեննայի Մխիթարեան հարց ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ յունիսի թիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Վարդապետութիւն առաքելոց անվաւերական կանոնաց մատենին—Միջին եւ նոր բժշկական գրութիւնք—Դաւիթ անյաղթ—Նորագոյն աղբեր Մովսիսի Խորենացւոյ—Սեմական փոխառեալ բառեր հին Հայերէնի մէջ—Հայ գիւղական տունը—Քաղաքական տեսութիւն։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Էնկիւրիի Բէօքին գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Սամի պէյ, գայմագամ Եէլվաճի։

Գոնիայի Եէլվաճ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալիֆ էֆէնտի, գայմագամ Բէզարին։

Էնկիւրիի Աքսարայ Մաադէնի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Հագգը էֆէնտի, գայմագամ Զըլլըգաղատի։

Միխալըճըքի գայմագամ անուանեցաւ Խաժի էֆէնտի, գայմագամ Ագտաղի։

Պօզաղլեան գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալի Բիզա էֆէնտի, գայմագամ Միխալըճըքի։

Զըլլըգաղատի գայմագամ անուանեցաւ Խամալիլ Հագգը էֆէնտի, գայմագամ Պօզաղլեանի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Մէճլիսի Սելիմ էֆէնտիի Լալա Պէշա պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բարձր. Ապտուլլատիֆ էֆէնտիի, Վահիտ էֆէնտիի ու Պիրհանէտտին էֆէնտիի Լալա Բիզա, Միւլէյման ու Նէճիպ պէյերու։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ Դամասկոս-Պէյրութ երկաթուղւոյ ընկերութեան գեր տնօրէն Պարոն տը Նէավօի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆիլատելֆիոյ տնօրէն Պ. Ալֆօնսի և Պէյրութի երկրաչափ Պ. Տիպլէնի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Մէսսաժէ տը Բօսֆօր լրագրոյ խմբագրապետ Պ. տը Կիզի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Թնդանօթարանի գնդապետներէն Շէլլըն պէյի։

Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ Ֆրանսայի ոստիկանութեան նախարար Պ. Լօզէի կնոջ։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Եվգաֆի Վսեմ. նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Անգլիական դեսպան Սըր Քլառ Ֆօռտ, որ այս չաբթու Անգլիա պիտի ուղեւորի երկու ամսուան արձակուրդով, երէկ Բ. Դուռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին ու Վսեմ. խորհրդականին հետ տեսակցելով իւր հրաժեշտի այցերը մատոյց։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ. նախագահութեամբ նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և երկաթական գործոց վրայ խոր խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութեան կողմէ կազմեալ յանձնաժողով մը, կայս. խրատէի մը համաձայն, կանոնագիր մը պատրաստած է նաւուղիներու համար, որովհետեւ Վոսփորէն անցնող նաւերն ընդհարումէ և այլ արկածներէ պահպանելու համար, անհրաժեշտ է որ նաւուղիներն ունենան պահանջուած հմտութիւնն ու ճարպիկութիւնը։ Այդ կանոնագիր Բ. Դրան մատուցուած է վաւերացուելու համար։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ թոշակի վարչութիւնը ամսաթոշակներ յատկացուցած է 167 որբերու, այրիներու և հանգստեան կոչուած պաշտօնեաներու։ Ասոնց մէջ կան վախճանեալ Նամըգ ու Թագէտտին փաշաներու ընտանիքներն և Էնկիւրիի Տէֆթէրտար Մէհմէտ էֆէնտի, որ հանգստեան կոչուած է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիոյ պատուաւոր դրամատուններէ (Անթոնիատէս Եղբարք) մին իւր վճարումները դադրեցուց նախընթաց օր, 21,000 օսմ. ոսկի պարտքով. պահանջքը կը հաշուի 9000 ոսկի։ Այդ դրամատան գլխաւոր պահանջատէրներն են՝ օտար երկիրներու մէջ՝ ստակարանի յանձնակատար մը, ի Լոնտոն, որ կը պահանջէ 5000 ոսկի, և Մանչեսթըրէն սեղանաւոր մը՝ 6000 ոսկի։ Կ'ըսուի թէ վճարմանց այս դադարումն առաջ եկած է հելլենական արժեթուղթերու վրայ կատարուած գործողութիւններէ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ վարչական խորհրդոյ նախընթաց աւուր սովորական նստին մէջ, կարդացուեցաւ Հռոմի առեւտրական Սենեակին պաշտօնական մէկ զեկոյցն, որով կը ծանուցանէր թէ օսմ. պարտատոմս ունեցող իտալացի տէրերն ի նիստ պիտի գումարէ, ծանօթ ծրագրին վրայ իրենց որոշումն իմանալու համար։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ կոյուղիները մաքրելու համար կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան ճարտարագէտ գլխաւորը Գ. Եասմինս ծրագիր մը պատրաստելով յայտարարած է թէ այդ կոյուղիները մաքրելու գործը կրնայ ի գլուխ հանուիլ քառասուն հազար ոսկւոյ ծախքով։ Այս ծրագիր կայս. պալատն առաջին քարտուղարութեան ղրկուած է, Վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար։

Ճարտարագէտ Գ. Պէրթիէի կողմէ մատուցեալ ծրագիրը վաթսուն հազար ոսկւոյ ծախք մը ցոյց տուած էր, որով երկու ծրագրերուն մէջ քսան հազար ոսկւոյ տարբերութիւն մը կայ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻ՞ՒՆ ԹԷ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ. — Այս աւուր Ստամպուլի մէջ կը կարդանք.

«Ալեքսան Խանարեան անուն մարդ մը հինգ-վեց տարի առաջ Ակնէն Պոլիս գալով կը վարձէ Մեծ Շուկային մէջ Պէտէսթէնի Դիրան մօտ խանութ մը։ Նախ ծխախոտ կը վաճառէ, յետոյ լումայափոխութեան կը ձեռնարկէ և վերջապէս սոսկալի գործողութեանց ձեռնամուխ կըլլայ։ Բաւական ատեն այսպէս չարունակելով՝ չուկային մէջ քիչ չատ կարեւոր դիրք մը կը գրաւէ։

«Խանարեան՝ անցեալ երեքշաբթի օր մօտը գտնուած ոսկերչի մը դիմելով հինգ հարիւր ոսկւոյ արժողութեամբ ռօզը կտոր մատանի, ապարանջան, օղ և այլ թանկագին նիւթեր կառնու, ըսելով որ մեծ անձնաւորութիւն մը դուրս երթալու պատրաստուած ըլլալով՝ բաւական չահաւոր գործ մը պիտի տեսնէր։ Քիչ յետոյ Տրապիզոնցի ոսկերիչ Կարապետի խանութը կ'երթայ և հարիւրքսան ոսկւոյ զոհարեղէններ կառնու։ Հետեւեալ օրը Պէտէսթէնի մէջ Ալի պէյի խանութը կ'երթայ և Ռումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսեր կառնու հատը հինգ ղրշ՝ հետեւեալ օրը տեղի ունենալիք վիճակահանութեան համար։ Քիչ յետոյ ուրիշ սեղանաւորէ մը 24 պարտատոմսեր կառնու միեւնոյն եղանակաւ։ Պահ մը վերջը Սէլանիկցի Հաճի Հաֆըզ էֆէնտիի քով երբեւ աւանդ գտնուած 55 ոսկւոյ գումար մը կառնու, տակաւին վերադարձնելու պայմանաւ։ Պէտէսթէնի մէջ Հաֆըզ էֆէնտի անուն մարդէ մը 60 անգլիական ոսկի կառնու, իւր խանութին դէմ գըտնուած տաժէիէ մը քսանըհինգ ոսկի և Բիֆաթ էֆէնտի անուն խանութպանէ մ'ալ 45 ոսկի։ Խանարեան վերջապէս Ահմէտ էֆ. անուն մարդու մ'ալ դիմելով՝ 35 ոսկի կուզէ, սակայն Ահմէտ էֆէնտի կը մերժէ։

«Կերեւի թէ առաջուընէ եղած կարգադրութեան մը համաձայն, մարդ մը առեւտրական ծովային դատարանին դիմելով բաւական ոսկւոյ պահանջքի դատ մը կը բանայ Խանարեանի դէմ, որ կը յայտարարէ թէ չպիտի կրնայ վճարել։ Ասոր վրայ դատարանը սնանկացեալ կը հռչակէ զԽանարեան և պաշտօնական ծանուցումը կը հրատարակուի այս կիրակի օրուան թերթերուն մէջ։

«Այն խանութպանք, որք զոհ գնացած էին Խանարեանի խաբէբայութեան, կը դիմեն Խանարեանի գտնուած բանտն և կառաջարկեն որ իրմէ պահանջուած քսան ոսկին իրենց վճարէ, որպէս զի սնանկացեալ չը հռչակուի։ Խանարեան կը պատասխանէ թէ ինք չուրանար իրենցմէ առածները, թէ իրեն պարտքն է, թէ կարող չէ վճարել և թէ պարտէին դիմել առեւտրական դատարանին, որուն որոշման պիտի համակերպի։ Պահանջատէրք կը դիմեն ոստիկանութեան և իմաց կուտան այս խարդախութիւնը։ Խանարեանի չուրթած գումարը երկու հազար ոսկւոյ կը հասնի. կ'ըսուի թէ Խանարեան այս գործին մէջ հաժախորդներ ալ ունի, զի Խանարեան իւր չահատակութիւններով զբաղած պահուն եղբայրը անյայտ եղեր է իւր հետ տանելով 72-80 ոսկի արժող կապերտներ, զորս հոն սրճարանի մը մէջ ձգած էր»։

ՊԵՏՐՍԲՈՒՐԿԻ սերպիական դեսպան Գ. Վասիլիէվիչ Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան պիտի անուանուի։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւատորմին մէկ մասը այս երկուշաբթի Մարմարիձա հասեր է, Հռոդոս կղզիին դէմ։

ԻԶՄԻՐԻ վերաքննիչ ատենին ընդհ. դատախազ Ալհան Տիրան էֆէնտի նահանգին ներսերն ուղեւորեր է, դատարանաց վիճակը քննելու համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց ընկերութեան ճարտարագէտ ընտրուեր է Գ. Էմիլ Ֆարաշի։

ԾԽԱՎԱՃԱՌ Մարտիրոս աղա, զոր անցեալ օր մէկ քանի չարագործներ վիրաւորած էին ի Բերա իւր տան մէջ, առած վէրքերուն սաստկութենէն մեռեր է։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը տասն և հինգ տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Պարոն անուն մարդ մը, որ ի Սամաթիա Կիպրիանոսն սպաննած էր։

ԿԱՏՂԱԾ ԱՐՋ. — Ի Բերա Իմամ Փաչա Չէօքիլիկ թաղը բնակող Իսմաիլ անուն գնչուի մը սնուցած արջը նախընթաց իրիկուն զինքը կապող չղթան կտրելով տէրոջը վրայ յարձակեցաւ և զայն բզկտելու վրայ էր, երբ դրացիք օգնութեան փութալով ազատեցին Իսմաիլը։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ երկրաշարժէն վնասելոց համար Գոնիայէն ցարդ 8595 ղրուշ ղրկուած է։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ ֆրանսական հիւպատոս կարգուած է Գ. Աուլէք։ Բ. Դուռը վաւերացուցած է ասոր պաշտօնը։

ՓԱՆԿԱԼԹԻԻ զինուորական վարժարանի շէնքին վրայ մաս մը պիտի յաւելնայ Թաքսիմի կողմէն. Շինութիւնք սկսած են։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ կուսակալը քննական պըտոյտ մը ըրած է իւր իրաւասութեանը ենթարկեալ գաւառաց մէջ։ Ի բացակայութեան կուսակալին, նահանգին տէֆթէրտարը փոխանորդաբար պիտի պաշտօնավարէ։

ՄԷԼԷՆԻՔԷՆ կը գրեն (Սելանիկի նահանգ) յոյն լրագիրներուն թէ ուրբաթ օրը, իրիկուան մօտ, ոճիր մը գործուեր է քաղաքէն տասը վայրկեան հեռու, Բաբադօգլուի մետաքսարանին մօտ, Անճէլօ անուն պուլկար աւազակին կողմէ, որուն կ'ընկերանային ուրիչ երեք չարագործք։ Անճէլօ հրացանի հարուածով մը սպաններ է քաղաքին երեւելիներէ Գ. Տէմէդրիոս Ծիվէլեքիի որդին՝ Եանի Ծիվէլեքին, որ ձիով իր այգիէն կը դառնար և որ արիաբար դիմադրած էր աւազակներուն։ Սպանեալ երիտասարդը կը թողու այրի մը և երեք որբեր։ Թէ՛ ինք և թէ՛ ընտանիքը մեծ համարում ու համակրանք կը վայելէին Մէլէնիքի մէջ։

ԿԱՐԿՈՒՏ. — Թուրք լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ Ատանայի Գարախսալու գաւառակին մէջ կարկին խոշորութեամբ կարկուտ տեղալով մեծամեծ վնասներ հասցուցեր է հունձքերուն։

— Անցեալ չաբաթ օր ալ Գոստվայի Բալըքքայ գաւառակին մէջ հաւկիթի խոշորութեամբ կարկուտ տեղացեր և չորս գիւղերու հունձքերը բոլորովին բնաջինջ ըրեր է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Անցեալ ուրբաթ օր Ամասիոյ ինչպէս նաեւ Մանաստըրի Տէպրէի Ջէյր գաւառակին մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են, առանց ո և է վնաս պատահելու։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ հունձքերն այս տարի առատ պիտի ըլլան, ի բաց առեալ մէկ քանի գիւղեր որոց հունձքերը վնասուած են։

ԿԵՂԾ ՈՐՈՎԱՅՆԱԽՕՍԸ. — Անցեալները կին մը օձախտէ կը տառապէր Իզմիրի մէջ. մինչ սաստիկ ցաւէն խիզճ կինն աղաղակներ կ'արձակէր, տան դուռը կը զարնուի և մարդ մը կը ներկայանայ ու կը յայտարարէ թէ ինք կարող է մէկ չունչով աղէկցնել այդ անբժեալ հիւանդութիւնը. յարգանքով ներս կառնուի մարդը որ նախ կը պահանջէ իբր միջոց դարմանման ... երեք մէճիտ, և յետոյ լաթ, թուղթ և այլն։ Երբ ճերմակ կլոր մէճիտիէները կը տեսնէ իր առջեւ, կը սկսի ոգիները կանչել. «Այս հիւանդը աղէկ պիտի ընէ՞ք» Եւ իբր պատասխան՝ «ճիվ, ճիվ, ճիվ» ձայներ կը լսուին։ Ճիշդ այն միջոցին երբ այդ նորօրինակ բժիշկը փսփսորէն կը յայտնէր թէ բուժումը կը մօտենայ, տան վերի յարկը քնացող էրիկ մարդը վար կ'իջնէ և զարմացումով կը տեսնէ հոն պարզուող տեսարանը։ Բժիշկը կը չարունակէ իր փորձերը և «ճիվ, ճիվ» ձայները կը կրկնուին։ Էրիկ մարդը կը նշմարէ որ այդ ճիչերը բըժիշկին փորէն դուրս կ'ելլեն. անմիջապէս խաբէութիւն մը կը գուշակէ և կը ստիպէ զայն որ հանէ բաճկոնը. մարդը կ'ընդդիմանայ. տանտէրը կը սպառնայ և վերջապէս հանել կուտայ բաճկոնակը, որուն տակէն ինչ՞ կ'ելնէ աղէկ. փոքր գործիք մը որ քանի սեղմուէր՝ փոքր ճիչեր կ'արձակէր։ Իր խաբէութիւնը տեսնելով որ երեւան ելած է, այդ անհարիր բժիշկը կը սկսի պաղատիլ որ երեւան չհանեն զինքը. տանտէրը կը հաւանի, բայց չնորհքով տփոց մը տալէ ետք միայն դուռնէն դուրս կը նետէ խաբեբան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ. — Պոլուի կողմը կ'ապրի տակաւին Հաճի Հիտայէթ էֆէնտի, որ հարիւր քսանեւօթը տարեկան է։ Չորս անգամ ամուսնացեր է և եօթը անգամ ալ ուխտի գնացած է ի Մեքքէ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ երկաթուղեաց պարտատոմսերու վերջին վիճակահանութենէն տասը հազար ֆրանք չահած է Սեբաստիոյ հայ բեռնակիր մը, որ հինգ ղրուշի Բրօմէս մը գնած էր։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ կուսակալ Խալիլ պէյ Եւդոկիա ու Ամասիա գնացեր է քննական պտոյտ մը կատարելու համար։

ՊՕՆՃՕՎԱՔԻ փաշա երէկ քննական պըտոյտ մը կատարեց Բերայի կողմն և հարկ եղած տեղերն ապահովական [illegible] դնել տուաւ։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. — Երկուշաբթի գիշեր Լանկայի կողմը կռիւ մը ծագեցաւ Սարգիս, Վարդան ու Մելքոն անուն մարդոց և նպարավաճառ Տավիթի ու որդւոյն Ստեփանի միջեւ։ Սարգիս դաչոյնով վիրաւորեց Ստեփանին, Տավիթն ու Վարդանը և փախչելու պահուն ձերբակալուեցաւ։

— Պէյքօզէն եօթը ժամ հեռու գըտնուած Եօմէրլի գիւղին մէջ Հիւսնի անուն մարդ մը կացինի հարուածով մը սպաննուեցաւ։ Ոստիկանութիւնն իմանալով ձերբակալեց այդ ոճրին հեղինակն Իսմաիլը։

— Միւսթաֆէլի կողմը կառուցեալ չէնքի մը վրայ աշխատող Վասիլ անուն գործաւոր մը վեց կանգուն բարձրութենէ մը վար իյնալով վիրաւորուեցաւ և անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

— Երէկ ի Գումգաբու հայ կին մը դիպուածով ծովը ինկաւ, սակայն անմիջապէս ազատուեցաւ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Իմօ չոգենաւը, նաւապետ Ուազըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասաւ։

Տօրօ չոգենաւը, նաւապետ Մօրըլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 9ին պիտի մեկնի Պոլսոյ համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԸՐՍՊՈՒՐԿ, 5 Յունիս. — Ներքին գործոց նախարար Պ. Տուրնովօ ծանրապէս հիւանդ է. դուրս պիտի ելլայ կ'ըսուի։

—Ժուռնալ տը Սէն Փեթերսպուրկ կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ մէջ հանրային կարծիքը ջերմ գոհունակութեամբ պիտի ընդունի Քալնոքի կոմսին խաղաղասէր խօսքերն, որք քաջալերիչ են միտքերն հանդարտեցնելու։

ՀՌՈՄ. — «Նաբոլիի Պանքային» Հռոմայ ճիւղէն 2,950,000 ֆր. ի գողութեան առթիւ Քուչինիէլլոյի դէմ դատն սկսաւ։ Ամեն պատասխանատուութիւն իւր վրայ կ'առնու։

ՊԵՐԼԻՆ. — Ռումանիա 50 միլիոն ֆր. փոխառութիւն կ'ընէ Պերլինի դրամատուներէն, 5 առ 100 տոկոսով, և գլխաւճարով, որոյ տարեկան գումարը դեռ չէ որոշուած։ Ի Պերլին, Տիսքօնդօ կէզէլշաֆթ և Պլայխրէօտըր, ի Ֆրանքֆորդ՝ Ռոչիլտ և ի Պուքրէշ Ռումանիոյ Ազգային Պանքան ստանձնեցին հրապարակ հանել։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 26 Մայիս

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊՈՆՍՕԼԻՏ

Երէկ իրիկուն գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	24 11
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	24 11 ½
Կէս օրին	24 11
Թանզիմաթ Օսմանիյէ երէկ իրիկուն	— —
» » ժամ 3ին	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Սէրի	35 75
» Բ.	»	33 75
» Գ.	»	25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	5 21
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 28
Պանք տը Բօնս.	» »	3 20
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 20
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 22
Թրամուէյ	» »	560
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	495
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	90
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		58

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 22
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 20
Իմբէրիալ	»	90 20
Քրմիզ	»	51 16
Ռուպլ Թղթադրամ	»	8 58
Մէճ. արծաթ [տաղր.]	»	107 32
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թաաֆիլէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 6 Յունիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 42
» » 4 ½ %	106
Օսմանեան բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 20
Օսմ. մարս. արժեթուղթ	491 87
Բրիօրիթէ Թիւքը (1890)	— —
Օսմանեան երկաթուղի	90 37
» Րէժիի բաժնեթուղթ	377 81
Պանք Օթոման	602 18
Քրէտի Լիոնէ	763 75
Իտալական Ռանթ 5 %	93 42
Եգիպտական միացեալ	597 81
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 220
Օսմանիյէ (Օսմանեան բօնսօլիտէ)	388 12

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Յունիս

Անգլ. բօնսօլիտէ	99 12
Օսմ. Սէրի Դ.	21 81
» Ա.	55 75
» Բ.	33 75
» Գ.	23
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէրսանէ լոն)	96 50
Պանք Օթոման	13 87
Այտընի երկաթուղի	16
Գասապայի երկաթուղի	15
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	100 62
» (Պրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տանանիայ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103 50
Հելլենական	58 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Յունիս

Օսմանեան Երկաթուղի	89 70
Օսմ. Րէժի	190
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 335
» Փարիզի »	80 80

ՎԻԵՆՆԱ, 6 Յունիս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 50
» Փարիզի	48 77
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	182 75
» երկաթուղի	50 20

ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ՀՈԳՒՈՑ — ՎԱՆՔ

Հոգւոց վանքը այն նշանաւոր ու մեծահռչակ վանքերէն է, որք չեն լքուիր, չեն մոռցուիր, ժողովրդին միշտ մօտ են, և ձգողական մագնիսի մը զօրութիւնն ունին։ Հետեւաբար աւանդութիւնը, որ իւր ոտքը ամենէն անշան վանքերուն վրայ անգամ դրած է, չի կրնար անտես ընել Հոգւոց վանքը։

Կը հետազօտեմ և կը հասկնամ որ ժամանակին (ո՞րը՝ անյայտ) նշանաւոր սուրբին մէկը (ո՞վ՝ անյայտ) (*) կը ձեռնարկէ վանք մը հիմնել Անձեւացեաց (Նորաւագ) գաւառին մէջը, Տիգրիսի և Կաւրիկ գետի ափանց վրայ։ Կը տեսնեմ որ երբեմն աւանդական պատմութեանց մի օրեւիցէ կարը կը գտնուի միանգամայն երկու կամ աւելի վանօրէից ու սրբավայրից աւանդական զրուցուածոց մէջ, ինչպէս որ Անգղոյ Ս. Աստուածածին վանքի համար բաւ էինք թէ շինութեան կատարելագործումը չարքերու (սատանայից) կողմէ արգելքի կը հանդիպէր, նոյնպէս Հոգւոց վանքն ալ անհանգստութիւն կը պատճառէր այդ գեռնաբնակ «մեզմէ աղէկ»ներու վոհմակին, և հակառակ սուրբ հիմնադրի ջանքերուն, քանիցս փորձեցին ու յաջողեցան քանդել վանքի շինութիւնները՝ երբ արդէն բաւական բարձրացած էին։ Չարքերու այս յամառ ջանքերուն քանիցս կրկնումը բարկութեան չարժեց կերը, որ՝ այլ եւս օր մը լցուած Յիսուսի զօրութեամբ՝ բանեց այդ անօրէնները և ամէնն ալ բանտարկեց. դեռ մինչեւ ցարդ ալ վանքի ետեւի կողմը գտնուող խոշոր լեռնաժայռի մը վրայ փորուած խոռոչի մը մէջ, մահ (Քը-Քը-) տուած քարին, (ինչպէս բան է՝ անյայտ) յաւիտենական անշարժութեան դատապարտեց զանոնք, և այլ եւս չարքերու դիմակալութենէն զերծ, յաջողեց վանքի շինութիւնը, եկեղեցին զարդարեց, սպասները զետեղեց և սկսաւ հանգիստ չնչել։

Բայց բանտարկեալ չարքերէն մէկը, զոր աւանդութիւնը իւր ստանձնած պաշտօնին համար «կոստրամ» (քօ-քըլէ, կարգողութիւն) անունով մկրտած է, չատ աղուէց, պաղատեցաւ որ զինքն ալ չը կաշկանդէ ու այդ քարի մէջը չը նետէ, և այս չնորհին փոխարէն ինք կը խոստանայ Հոգւոց վանքի և միանգամայն Մշոյ Ս. Կարապետի «մախրախանն» ըլլալ, ասոր վրայ հիմնադիր սուրբն իւր խոստման վրայ հաստատ մնալու խօսք կ'առնէ և ազատ կը ձգէ զայն. «մախրախան» ի՞նչ կը նշանակէ. վանքի թոնիրի մէջ վառուածներէն գոյացած մախիրը չարունակ պարպել. և վանքի աշխատաւորներն այդ մէկ աշխատութենէն ազատ կացուցանել։ Եւ այդ օրուընէ մինչեւ ցարդ Քօ-Քը կը չարունակէ ամէն գիչեր անձայն, անշշուկ, խղճամիտ պաշտօնատարի մը պէս, թէ՛ Հոգւոց վանքի, թէ՛ Ս. Կարապետի թոնիրներու մէջէն առջի օրուընէ գոյացած մախիրները պարպել, հէ՞, ընթերցողնե՛ր, ի՞նչ կ'ըսէք ասոր… իսկ թէ ո՞ւր կը տանի մախիրները, ահա ըսեմ. վանքի թոնիրէն գետնի տակէն բացուած ծակ մը կայ որ վանքի պարիսպին ճիշդ վարը Տիգրիսի ջուրերուն մէջ կը վերջանայ, այդ ճամբուն վրայ չարունակ երթեւեկութեան մէջ է Քօ-Քը-ն, կը պարպէ, կը հոսէ անդուլ թոնիրին վրայ, և գիչերները, աշխարհիս խոր քունի ժամանակ, մախիրները Տիգրիսի ալիքներուն կը յանձնէ, և այլ եւս իւր պաշտօնավարութենէն գոհ՝ չունչը Մշոյ կ'առնէ Ս. Կարապետի թոնիրի մախիրն ալ պարպելու, որովհետեւ, ինչպէս որ ըսինք, երկուքին ալ «մախրախան» է (մոխրահան)։ Աւանդութիւնը կը պատ-

---

(*) Թերեւս այս վանքի հիմնադրի մասին ուրիշներ ուրիշ բաներ գիտնան, կամ պատմագրաններ բուն ճշդութիւնը գրեն, բայց ես գեղջուկներու չրթանց միայն կը հետեւիմ։ Հ. Ն.

ուրէ կերակրել և պահպանել այս անխոնջ մշակը, ուստի ամէն նոյն օրը անգամ մը աչքի խփկուրնէ տաք ջրով լեցուն կաթսայ մը. սան մը կաթ, կտոր մը խմոր հաց, յետոյ օճառ և սանտր կը դնեն խնիրի մէջը, որպէս զի խաթունը գինքը պաշտօն կատարելու եկած ատեն տեսնէ զանոնք, հացով ու կաթով ստամոքսի պահանջները գոհացնէ, տաք ջրով ու օճառով ալ լուացուի, մաքրուի, և սանտրով ալ մազերը սանտրէ, որովհետեւ կը մտածենք ըսելու որ խաթունը... օրիորդ է... եղեր։ Եւ ամէն առաւօտ մախրաները պարպուած, խնիրը մաքրուած կը տեսնուի, տաք ջուր, հաց և այլն գրուած խրխուան յաջորդ առաւօտն ալ ջուրը հատած, սանտրն ու օճառը գործածուած, հացը կերուած և կաթը խմուած կը տեսնուի. աստ՞ր ինչ կրեք։ Կը պատահի որ օրիորդ խաթունը երբեմն ուխտադրուժ ալ կը գտնուի, այսինքն մախր պարպելէ կը ծուլանայ, բայց պէտք չէ մեկնելէ զինք զըրպարտել թէ ծուլութիւնը վրան կոխած է. և թէ նեղ քարէ բանտին յիշատակը մաքէն ելած է. ո՛չ, այս բանին պատճառը բուն վանքի սան տիկինն է, որ որոշեալ օրերը փոխանակ թարմ կաթ, կակուղ, ախորժելի հաց դնելու՝ երբեմն հատած կաթ ու չոր, սեւցած, քարացած խմորի կտոր մը կը դնէ. ասոր համար կուսութ կը պարտաւորի թողուլ երբեմն որ մախրները քանի մը օր մնան և խնիրին մէջ պըղտիկ մախրալիճ մը կազմեն, հասկցնելով միանգամայն որ... ծերացեր է և չէ կարող հատած կաթ խմել, ու չոր հաց ուտել... լինտերով, որովհետեւ ատամները թափեր են. ասոր վրայ վանքի տիկինը կը հասկնայ սխալը և չակելու փոյթ կը տանի։

Կաւանդուի որ վանքէն մեկնելիս ո՞ր խոստացը կամ որ մեկը անգամ մը գիշեր ատեն մէն մինակ խնիրին չուրջը պատած ժամանակ լսեր է խաթունին ձայնը, որ կը մռմռայ եղեր. «միշտ ինծի այսպէս չոր հացեր կուտան, ատամներս չեն կտրեր, թափեր է»։ և այս մռմռոցին յաջորդեր է չփչման միօրինակ աղմուկ մը, որովհետեւ խաթունը, բարկացած, մքլատած հացը խնիրի կողերուն կը զարնէր կատաղաբար. Խոկ ատանջութիւնը բան մը չ'ըսեր թէ խաթունը մինչ յարդ մեկէ մը տեսնուա՞ծ է թէ ոչ։

Մնայ վանքի վարը, 40 աստիճան ունեցող քարէ սանդուխով մը վար իջնուող գետնի մէջ փորուած մութ նկուղ մը։ Այդ նկուղին մէջ կը գտնուի Աստուածածնայ բուն կենդանագիրը, զոր Թադէոս Առաքեալը նկարած է եդեր։ Աստուածածինը չի ներեր որ հասարակ մահկանացուաց նայուածքներն ու քայլերը շատ մօտենան իրեն, ինքը միշտ անմատչելիութեան ու խորհրդաւորութեան մէջ մնալ կ'ուզէ, անոր համար այդ աստիճաններուն մէկ որոշեալ տեղէն ալ վար իջնալ անկարելի է, եթէ ոչ կը պատուհասուին. գեղջուկ հասարակութեան մէջ կը խօսուի այսինչի ու այնինչի վրայ որք պէտք եղածէն աւելի վար իջած են սանդուղի աստիճաններէն դէպի նկուղի խորը, և իսկոյն յանկարծամահ անշնչացած են։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՆԱՐԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 1893 մայիս 24

Գաւառական լուրեր

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 15 մայիս

Այլեւայլ ազգաց պատկանող երեսունէ աւելի եկեղեցականները, որք քաղաքս կը գտնուէին ուխտագնացութեան համար, Լանժէնիէօ կարտինալին առաջնորդութեամբ, հետզհետէ կը մեկնին։ Ասոնց մէջ կային ֆրանսացի, աւստրիացի, պելճիքացի, իտալացի և անգլիացի եպիսկոպոսներ. նոյնպէս՝ Հնդկաստանէն, հիւսիսային եւ հարաւային Ամերիկայէն, Պուլկարիայէն, և ասորի, մարոնի ու կիլտանի եպիսկոպոսներ։

Լանժէնիէօ կարտինալը քաղաքս կը մնայ տակաւին և կայցելէ նուիրական վայրերը. մեկնման օրը յայտնի չէ։ Իսկ իրեն ընկերացող ֆրանսացի եկեղեցականք մեկնեցան արդէն։ Ասոնք տեղւոյս լատին միաբանութեան թողուցին այն գործիքն, որով ելեկտրական լոյս կը գործածէին իրենց վանքը։ Այդ գործիքը, որ արժած է 15,000 ֆրանք, Ֆրանսացի բարեպաշտ տիկին մը գնելով, կը նուիրէ տեղւոյս լատին միաբանութեան։

Ամսոյս 11ին, Երուսաղէմի վսեմ. կառավարիչն ու Լանժէնիէօ կարտինալը՝ Ֆրանսական հիւպատոսին տունը ճաշեցին։ Կարտինալը՝ Լէոն ԺԳ Պապին կողմէ նուիրուած պատուանշաններ յանձնեց թէ՛ Վսեմ. կառավարչին և թէ հիւպատոսին ու անոր քարտուղարին։ Ամսոյս 13ին, բոլոր հիւպատոսք կարդինալին մօտ ճաշեցին։

ԱՐԱԲԿԻՐ, 11 մայիս 1893

Գուասեան Յուսէն Փոզմը կազմեց պատուաւոր և գործունեայ անձերէ բաղկացեալ յանձնախումբ մը, որոյ պաշտօնն պիտի լինի կատարել քաղաքիս Մայր-Եկեղեցւոյ առաստաղին նորոգութիւնը։ Նախ քան զամենայն, յանձնախումբը՝ շէնքին վրայ մանրամասն քննութիւն մ'ընել տալով ի ձեռն տեղացի «վարպետներու» և յոյն ճարտարապետի մը որ զուգադիպաբար հոս գտնուեցաւ այդ միջոցին՝ պատրաստեց յատակագիծ մը, և ներկայեց զայն Ազգ. Վարչութեան հանդերձ մի տեղեկագրով՝ յորմէ կ'իմացուի թէ խնայողական սկզբունքէ չշեղելով իսկ՝ այդ նորոգութեան համար կարելի է ի յանգ հանել 1500 ոսկւոյ մեծկակ գումարով մը։ Թուցէ ոմանք չափազանց գտնեն այս հաշիւն, ըստ որում խնդիրը կը կայանայ մի միայն հողէ տանիքին լուբի փոխարկման վրայ, ու նորոգութեան մէջ պիտի մնան որմերն, խարիսխներն են։ Սակայն, երբ ի նկատ առնուի այն ընդարձակութիւնն որով օժտուած է սոյն նուիրական հաստատութիւն՝ մին այն հոյակապ եկեղեցեաց՝ որք հազիւ 3 կամ առ առաւելն 4 կը հաշուին մեր մէջ՝ դիւրաւ պիտի համոզուին թէ որոշեալ ծախուց այդ քանակը չափաւորութեան սահմանէն դուրս չէ։ Յանձնախումբն սկսած է մաս առ մաս գնել առաջներ, քարտէ խաչոր գերաններ, զորս ժողովուրդը՝ գովելի եռանդեամբ՝ ձրիաբար բառնալով յուսի հետզհետէ կը փոխադրէ եկեղեցւոյն շրջապատին մէջ։ Ասոր 2—3 տարի յառաջ, նախանգին կուսակալութենէն ձեռք բերուած էր սոյն նորոգութեան հրամանագիրն։ Կը լսենք թէ, տեղական կառավարութեան այս մասին ուղղած հարցերուն, Արժ. Առաջնորդ. փոխանորդ հայրն պատասխանած է թէ, ինչ յատակագծով եւ որքան գումարով կրնայ աւարտել շինութիւնն, և թէ այդ ծախքը հայթայթելու համար ինչ միջոցի սահմանած ենք դիմել։ Եկեղեցւոյ մը մեծածախ նորոգման համար ուրիշ ի՞նչ հնար կարելի է գտնել, եթէ ոչ կոչում ընել միեւնոյն եկեղեցւոյ զաւակաց բարեպաշտութեան, հոգաւորութիւն բանալ, և անհատներու կողմէ նուիրեալ լումաներն ի մի ձուլելով՝ կազմել այն գումարը, որ բաւ է գործին աւարտման։ Պատ. Յանձնախումբը նախատեսելով թէ 1500 ոսկին ամբողջապէս մի միայն ի քաղաքէս ճարել անհնար է, մանաւանդ առեւտրական արդի ձախողութեանց պատճառաւ՝ խնդրած է Առաջնորդ. Փոխանորդ հօրմէն, որ հաճի յանուն սոյն բարեպաշտակ ձեռնարկին՝ դիմում ընել նաեւ այլուր բնակութիւն հաստատող կամ պանդուխտ Արաբկիրցի հայոց, և խնդրել նպաստ ի նոցանէ։ Կը յուսացուի թէ ազնիւ Արաբկիրցիք, ուր որ ալ գտնուին, չպիտի զլանան իրենց առատաձեռն նուէրով սատարել նորոգման այն սրբավայրին, զոր սիրած են այնչափ, և որոյ նուիրական ծոցին մէջ մկրտուած աղօթած, ու հոգեւորապէս սնած են ամենքին առհասարակ, ստանալով ի նմանէ այն քաղցր ճարակն ու խղճի անդորրութիւնն, զոր եկեղեցին կը բաշխէ ճշմարտապէս ջերմեռանդ Քրիստոնէին։ Մայր Եկեղեցւոյ գրան ճակատը դըրօշմուած է հետեւեալ արձանագրութիւնը, որոյ ներքեւ գրուած է սոյն թուականն. ՌՄՁԲ։

Կանգնեալ կառուցաւ այս եկեղեցին.—Յանուն եւ ի փառս Սուրբ Աստուածածնին.—Հզօր հրամանաւ Սուլթան Մահմուտին.—Տերգերատատ անեղ աբբային. — Եւ ջանիւք Պօլսոյ վեհ Պատրիարքին.—Տեառն Կարապետ Բաբուռնակեանն.— Ընդ միջնորդութեան Ամիրայց Ազգին. — Յաւէտ Պիշմիշեանց բարեաւք առաջին. — Հոգաբարձութեամբ մեր Ամիրային. — Մահտեսի Գասպար իշխանն էին (*). — Արդեամբ եւ ծախիւք համայն մեր Ազգին.—Որ ի Եաբարգեր սոյն այս քաղաքին։

Հիմնարկութենէն ի վեր՝ կ'րսուի թէ սոյն եկեղեցին նորոգուած է երկու անգամ եւ թերեւս վերի թուականը վերջին նորոգութեան թուականն է։

—Անցեալ շաբթու, նախանգիս կրթական Տնօրէնն (Մէարիֆ Միւտիրի) ընկերակցութեամբ նոյն ժողովոյ անդամակից Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Եազըճեանի՝ քաղաքս ժամանելով, այցելեց ազգ. վարժարաններն, և տպեալ յատուկ թուղթերու վրայ նշանակեց իւրաքանչիւր դըպրոցի անունն, հիմնարկութեան թուականն, ի նմին գործածուած դասագրքերու ցանկն, նոցունց տպագրութեան տեղն ու թուականը եւ ուսուցչաց անունները։ Քաղաքիս բոլոր ազգ. վարժարանաց իբր պատասխանատու տեսուչ՝ այդ հրամանագրերու մէջ յատկացուած տեղն ստորագրեց ու կնքեց Արժ. Առաջնորդ. Փոխանորդ Հայրն։ Այս առթիւ, հաստատեց նաեւ ուսուցչաց ձեռքն ունեցած այն վկայականներն որք տրուած էին Ազգ. Կեդր. վարչութեան Ուսումնական Խորհրդէն, և ո՛ և է ուսուցչի՝ շրջանաւարտ եղած վարժարանին հոգաբարձութեան կողմանէ. իսկ գաւառաց Ուսումնական Խորհուրդներէն առնուած վկայագրերու վաւերացումն յետաձգեց։ Կրթական-Տնօրէն էֆէնտին և իր պաշտօնակիցն Ազգ. Առաջնորդարան այցելելով, իրենց գոհունակութիւնն յայտնեցին Արժ. Առաջնորդ. Փոխանորդ Հօր, յայտարարելով թէ Արաբկիրու կրթական գործն զուրկ չէ գնահատելի դրութենէ եւ արդիւնաւոր քայլերէ։ Մեք ալ, մեր կողմանէ աւելցնելով հանդերձ թէ, թէ և հոս մեր Ազգային վարժարաններն ընդհանուր բաղձանաց լիովին համապատասխան վիճակ մը չունին դեռ,—զի՞ո՞ր գաւառաց, ո՞ր քաղաքներուն ունին— սակայն անկեղծ և կուսակցական նկատումէ անկախ չէին ոմանց այն գնահատութիւններն՝ որովք կը նկրտէին ամուլ ցուցնել քաղաքիս դաստիարակութեան համար եղած ջանքերն։

—Ցորենի գինը բարձրացաւ մայիսի սկիզբը՝ մինչեւ 20 ղրուշ մէկ կիլէն եւ հետզհետէ անշուշտ աւելի պիտի ուզէր, եթէ արգասաբեր անձրեւք չգային խորտակել շահադէտներու ձգտումներն այս մասին։ Ամսոյս սկիզբէն ի վեր տեղացող անձրեւն ամբողջ շրջակայից մէջ շատ նպաստեց ցանքերու ու բոյսերու։

Յ. Պ. Մ.

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ
ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԿՈՒՐ ԳԵՏԻ ՅՈՐԴՈՒՄԸ

Երեք օր է որ Թիֆլիսում համարեա անընդհատ յորդահոս անձրեւներ են տեղում. գիշերներն աւելի սաստկանում են։ Մարդ կարծում է, թէ երկնքից կժերով ջրեր են թափւում։ Թիֆլիսի փողոցներով քչքչան առուներ է որ անցնում են։ Հողէծածկ տներն սկսեցին բոլորն էլ կաթել։

Երեւի նոյն տեսակ տեղատարափ անձրեւներ տեղացել են ամենայն տեղ, մանաւանդ Կուր գետի ընթացքի վրայ, քանի որ Կուր գետն այժմ չտեսնուած կերպով մեծացել է, դուրս եկել ափերից և հեղեղել շատ տեղեր և ամբողջ Սաղը, որի տների մեծ մասը ջրով լցուած են այժմ։ Ջուրն սկսեց բարձրանալ վաղ առաւօտեան և այնուհետեւ՝ աստիճանաբար բարձրանալով՝ հեղեղեց ամբողջ Սաղը, Վարանցովի կամուրջից բարձր գտնուած տները՝ Նաբերեժնի կոչուած փողոցի վրայ գտնուած տները։ Բոլոր ջրաղացները, գետի ափերի մօտ գտնուած տները ջրի մէջ լողում են։ Վանքի բակից նայողի վրայ Կուրը սարսափելի տպաւորութիւն է թողնում։ Մադաթեան կղզու ամբողջ ներքին մասը ջրի տակումն է եղել և գետը լայնացել, ահագին փաւածք ստացել։ Կատաղած փրփրած ջուրը իր հետ քշում տանում է, տեսնում ես, ահագին արմատախիլ եղած ծառեր և այլ նիւթեր։

Գիժ Կուրն վաղուց, շատ վաղուց է այսքան բարձրացած չէր,—ջուրն համարեա հասնում է Հաւլաբարի կամուրջին։ Ջրի տակ մնացածներն ահագին կը լինին, որ հիմայ որոշել չի կարելի։

—Մայիսի 12ին, 12 ժամին Կուր գետի ջուրն աստիճանաբար շատանում է՝ մեծ մասի նաեւից հասցնելով։ Ջուրն ահագին բարձրութեան և անչափ առատութեան է հասել։ Հաւլաբարի կամուրջի վրայով երթեւեկութիւնն արգելուած է ոչ միայն կենդանիների համար, այլ և չեն թողնում մեռելներին էլ անց կացնել։ Իսկ Միքայէլեան կամուրջի մօտ յիշուորուած ժանդարմներ են կանգնեցրած։ Միքայէլեան կամուրջին մօտիկ՝ Մադաթեան կղզու վրայ գտնուած ախտահանութեան (դեզինֆեկցիայի) շինութիւնը քանդում են, որովհետեւ ջուրն արդէն եկել հասել է նրան և եթէ չքանդեն, ջուրն ինքն կը քշէ նրան և կը տանէ։ Միքայէլեան կամուրջից վերեւ գտնուած տախտակ քաշելու տեղերը՝ սղոցարաններն էլ լողում են ջրի մէջ։ Կուր գետը լա՜յն, լա՜յն տեղ է ուզում իր համար։ Երեկոյեան ջուրն պակասեց։

—Մեզ հաղորդում են, որ մայիսի 13ի հեղեղի ժամանակ Կուրի ալիքների զոհ են գնացել 400 գլուխ խոզեր, որոնց ջուրը քշել տարել է։ Կուր գետի ջուրն իջել է, բայց նրա թողած տխուր հետքերը մնացել են։

—Մայիսի 14ին Ռուսիայի պօստը չըստացուեցաւ, ճանապարհը ջրերից խանգարուած լինելու պատճառով։ Նոյն իսկ Բաթումից Թիֆլիս եկող գնացքները անձրեւների պատճառով շատ կամաց և ծանր են գալիս և անչափ ուշանում են։ Այսպէս Փորուց մայիսի 13ին երեկոյեան Թիֆլիս եկող մարդատար երկաթուղու գնացքը հասաւ Թիֆլիս առաւօտեան դէմ ժամը մօտ 3ին։ Այդքան ժամանակում փուրգոնով էլ կարելի է Փորուց Թիֆլիս հասնել։

—Մայիսի 12-ին Թիֆլիսից Ռուսիա գնացող պօստը Մլեթի կայարանից դէնը Ցալկան կայարանի մօտ կորստեան է մատնուում։ Ջուրը քշում տանում է փոքրիկ կամուրջը և նրա հետ էլ ամբողջ պօստը. նամակներ, լրագրեր, փողեր (ասում են 185 հազար րուբլու չափ փող է եղել), ամեն տեսակ ծրարներ կաշէ կապոցներով անհետանում են. մինչեւ օրս դեռ չեն գտել կորած պօստը, թէպէտ և ամեն միջոցներ գործ է դրուած ջրի հոսանքով քշած տարած պօստը գտնելու։

—Ցալկան կայարանի մօտ քանդուած պօստը մինչեւ այժմս էլ ջրի մէջ է մնացել։ Այդ պօստով Թիֆլիսից ուղարկուած փողը՝ 72 հազար րուբլի է, իսկ մնացածը՝ Բագուի, Բաթումի և այլ կողմերից ուղարկուածն է։

Կարգադրութիւն է եղել, որ պօստը ջրից հանելով՝ ցամաքեցնեն ինչ որ կարելի է և ինչ որ մնում է։

Պօստային կառքը ջուրը տանելով՝ կառապանը և պօստալիօնն ազատուել են, միայն ձիերից մէկն է խեղդուել։

Պօստի պայուսակները կառքին ամրացրած է եղել, այնպէս որ ջրում ընկղմուած է պօստը կառքով միասին։

* *

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աչքի առաջ ունենալով, որ շոգերն սկսելով՝ կարող է խոլերան երեւան գալ, բժշկական խորհուրդը միջակել և առաջարկել է հաստատելու սանիտարական ծառայողներ պատրաստելու համար կուրսեր բանալ զանազան քաղաքներում։ Մշակուած է այդ մասին հրահանգ, որ հաստատել է ներքին գործերի մինիստրութիւնը, և ուղարկուած է բոլոր նահանգապետներին գործադրելու։ Կուրսերը կը բացուեն հիւանդանոցներին կից և կը տեւեն 2—3 շաբաթ։ Կ'ընդունուեն մեծ մասամբ գրագէտ և անգրագէտ, սակայն աչքաբաց մարդիկ 18 տարեկանից բարձր։ Որոշուած է և ծրագիրը։

—Երեւանում արքունական բանկի բաժանմունք բացելու հարցը, որպէս լսել ենք, արդէն վերջնականապէս վճռուած է։

—Թիֆլիսում մսի և հացի սակագին որոշող մասնաժողովը հնարաւոր է գտել մայիսի 12-ից յետոյ մսի գինը մի կոպէկով պակասացնել, այնպէս որ տաւարի միսը կը ծախուի 9 կ. ոսկրի՝ 15 կ. ոչխարի միսը 10 կոպէկ։

—Թիֆլիսի շրջակայքում մեծ քանակութեամբ մորեխ է յայտնուել և նրա հետ էլ խմբերով սարեկներ, որ խիստ եռանդով ջարդում են մորեխը։ Քաղաքիս շրջակայքի մորեխը ջարդելու համար մօտակայ գիւղերից դուրս են հանուած մօտ 800 գիւղացիներ։

—Մայիսի 10-ին, երկաթուղով Թիֆլիս է բերուած Լոնդոնից 243 պուդ արծաթ, որն ուղարկուելու է Բագուով Պարսկաստան։ Արծաթն ուղարկւում է Պարսից կառավարութեան գանձարանի համար, որը նրանից փող պիտի կտրել տայ։

Ց. Գ.

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՍԽԱԼ

Ամերիկայի մէջ ամէն բան ահագին համեմատութիւններ կ'առնէ։ Ո՞ր լրագիրը կրնայ պարծենալ թէ երբեք տպագրական սխալ մը չէ ունեցած. մեր մէջ, տպագրական սխալ մը մեծ կարեւորութիւն մը ունենալու է ի վեր հանուելու համար, և իր առաջ բերած էն մեծ դէպքը կրնայ ըլլալ վրիպակ մը զոր ոչ ոք կը կարդայ։ Բայց երբեք տեսնուա՞ծ է որ լրագրի մը տնօրէնը, սրբագրիչը և գրաշարները կուրբտին և հրապարակային յայտարարութիւն մը ընեն տպագրական անմեղ սխալի մը համար։

Եւ սակայն այս բան տեղի կունենայ յԱմերիկա և այն այցելուք որ Շիքակօ պիտի երթան՝ առիթ պիտի ունենան հաստատելու զայն, ինչպէս հաստատուած է Արիզոնա Քիքըրի վերջին մէկ թիւին մէջ։

Իբր լուր, այս թերթն իր սիւնակները կը բանայ սա խորագիրներով. «ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ։ ՎԵ՛Ր ԱՌԷՔ ԱՋՈՒԸՆԻԴ։ ՎՐԻՊԱԿ»

«Մեր երեկի թերթին մէջ հաղորդեցինք այն սաստիկ հրդեհը որ ծագեցաւ Պ. Ճէյմս Ստեբբրի կահերու վաճառատան մէջ, և մեր հրշէջ-խումբը կարող էր հրդեհի շիջումը ծանուցանել՝ իրապէս մարելէն կէս ժամ առաջ, բայց այդ յօդուածը սխալ մը կը պարունակէր։

«Ցիրաւի մեր ընթերցողներն այնքան ապուշ չենք կարծեր որ չկարենան ուղղել յիշեալ անմտութիւնը, բայց այս առթէն օգուտ կը քաղենք Պ. Ճէյմս Ստեբբրի ուշադրութիւնն հրաւիրելու համար 84 տարիներու ծանուցումներու ծանօթութեան վրայ. շատ կը փափաքէինք որ կարդացրեր զայն։

«Սակայն, կարեւորը այս չէ. մեզի համար կարեւորն այն է որ եթէ մեր սրբագրիչը քիչ մը նուազ խելքը տար մեքենայից որոշին մէջ աշխատող սիրուն աղջիկներուն, և քիչ մը աւելի ուշադիր ըլլար փորձերուն, երէկուանին պէս սրխալներ յառաջ չէին գար։ Եւ եթէ չենք վռնտեր զանիկ զանցառու պաշտօնեայ մը, պատճառն այն է որ կը խնայենք տարիքոտ մօրաքրոջ մը և երկու գեղահաս մանկլաբարուհիներու զորս պահպանող է ապրեցնել։» ՏՆՕՐԷՆԸ

Արիզոնա-Քիքըրի տնօրէնը յայտնապէս մոռցած էր թէ սրբագրիչը պիտի կարդար այս հատուածին փորձը՝ լրագրին հրատարակութենէն առաջ։ Արդարեւ, այս վերջինը անմիջապէս հետեւեալ տողերն աւելցուց տնօրէնին վրիպակէն ետքը.

«Արիզոնա Քիքըրի ընթերցողնե՛ր, կաչում կ'ընեմ ձեր սիրտին և ձեր արդարակորով զգացումին։ Եթէ տնօրէնը յարմար կը տեսնէ հրապարակով սասնկ նախատինք մը ընել ինձ, իր գիտնալիք բանն է։ Կ'երեւի թէ ինձ շնորհակալ ըլլալու ձեւն է այս՝ ուղղագրական և քերականական այն սխալներուն համար զորս կը սրբագրեմ իր ձեռագիրներուն մէջէն, որք, անդրադարձ բանիւ, անընթեռնլի են՝ մելանի կաթկըթուքներով և ծխախոտի աղտեղութիւններով։

«Մնայ որ, երկար ատենէ ի վեր կը փափագիմ աւելի զօրաւոր ակնոց մը գնել՝ աւելի աղէկ կռուելու համար տպագրական այս անիծեալ սխալներուն դէմ։ Թերեւս տնօրէնը պիտի բարեհաճի տալ ինձ անհրաժեշտ ամսականներէն մնացած տասը տոլար և քսանըհինգ սէնդ առնելիքս, որպէս զի գնեմ այն ակնոցը։

«Վերջացնելու համար, գիտողութիւն մըն ալ։ Կ'երդնում որ աշխարհիս լաւագոյն սրբագրիչն ալ բնաւ օգտակար չըլլար երբ գրաշարները, ինչպէս կ'ըլլայ մեր տպարանին մէջ, գիշերուան կէսն անցնելէն ֆառօ կամ պօքէր խաղալով, փոխանակ կենալու գրարկղերուն առջեւ, եւ կամ գրօսնուն ժլէջներն իրարու գլխու նետելով։» ՍՐԲԱԳՐԻՉԸ

Բնականաբար, գրաշարները, այս բացատրութիւնը կարդալնուն պէս, իրենց կողմէ փութացին նոր մեկնութիւն մը աւելցնել այս վրիպակին վրայ, որ սակայն կատարեալ էր։

«Եթէ տնօրէնն ու սրբագրիչը յարմար կը գտնեն իրենց աղտոտ լաթն հրապարակով լուալու, ուզէ ըլլան. բայց պարտինք սաստկապէս ընդդիմանալ սա թշուառական սխալահաղածին որ միեւնոյն պարկին մէջ կը խոթէ մեզի ալ, գրաշարներս։ Ամէն մարդ գիտէ որ Արիզոնայի բովանդակ գաւառին մէջ մեր սրբագրիչէն անտանելի մարդ չկայ։

«Եթէ Արիզոնա-Քիքըրը այս ճենթըլմէնին կուտայ այնքան ջնջին թոշակ մը, եթէ անիկա ստիպուած է այդ գումարը կլորցնելու համար կօշկակարութիւն ընել, յանցանքը մերը չէ. ստոյգը սա է թէ ամէն անգամ որ տախտակ մը պէտք է իրեն սրբագրելու համար, ինքը զբաղած է կա՛մ գաւառական մը կօշիկներուն ներբանները նորոգելու կամ հացարարի մը կրունկները փոխելու։ Իսկ սրբագրութիւնները մինչեւ վերջի պահուն կը ձգէ, և այն ատեն ամեն բան ձախող կ'երթայ։ Ասկից զատ, այս ճենթըլմէնը գինով ալ է։

«Իր գաւառին էն տարեցները չե՞ն յիշեր անոր անօթի մնացած ըլլալը։ Այս ամէնը մեր արդարացումին համար կ'ըսենք։

«Մնանք յարգանօք

«Արիզոնա Քիքըրի

ԳՐԱՇԱՐՆԵՐԸ»

ՅՈՒՇՔ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

—Քաղաքավարութիւններ կան որք քեզ հեռու կը կեցնեն. փայլուն ներկ մ'են անոնք, բայց մին այն շատ թարմ ներկերէն որոնց մօտ կը վախնայ մօտենալու։

—Մուկ մը ցորենի հատիկով մ'ալ կ'ապրի, խոկ մարդը անկէ քիչ բանով՝ այսինքն յոյսով մը։

—Մեր ցնորքները ծառոց տերեւին կը նմանին զորս ամառուան փոթորիկները կը քաշեն կը փրցնեն և որք աշնան իրենք իրենց կը թափին։

—Ինչ որ մեծ է, մեծ սաւեր կունենայ։

—Ամենէն քաղցր, ամենէն տեւական և ամենէն կատարեալ երջանկութիւնները անոնք են՝ որք ուշ կը հասնին մեզ, եւ որոնցմէ յուսահատ կտրած էինք։

—Աշխարհիս մէջ բան մը չը կորսուիր որքան ալ փոքր և տկար ըլլայ. տանիքէն կաթկթող ջրի կաթիլը, ուրիշ կաթիլներու կերթայ միանալ որոց հետ մէկտեղ գետը կը թափի և անոր ջուրը շատցնելով՝ ձկնորսին նաւակին կամ վաճառականին նաւերուն երթեւեկը կը դիւրացնէ։

—Ոչինչ այնքան ախորժեամբ կը չարախօսուի որչափ յաջողուած բան մը։

—Մեզ նմանող կնոջ չենք համակրիր և մեր՝ միւս սեռին մէջ փնտռածը՝ մեր եղածին հակառակն է։

Տ. Զ.

Հայ երիտասարդ մը տեղեակ Հայ. Տաճկ. Գաղ. Անգղ. եւ Գերմ. լեզուներու, պատրաստ է գրագրութեան պաշտօն մը ստանձնելու եւ կամ մասնաւոր դասեր տալու։ Փափաքողք դիմեն «Արեւելք»ի խմբագրատունը եւ կամ Գագաթլըք խան թիւ 3, առաւօտեան ժամ 3էն 8։

613 5—5

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՒ ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ

Ջուրերը բերելու ու բաշխելու համար կատարուած շինութիւնք՝ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ աւարտած են։ Պաշտօնական ինչ ինչ գործողութեանց աւարտումէն յետոյ պիտի սկսուի ջուր բաշխել հասարակութեան։ Ամեն անոնք որք կը փափագին օգտուիլ այն առաւելութիւններէն, զորս կ'ընծայէ ճնշման դրութեամբ ջրոյ բաշխումն, այսինքն խողովակներ հաստատուած տեղերու ինչպէս են Դուզկունճուքի, Սկիւտարի, Հայտար Փաշայի, Գատըքէօյի, Գըզըլ Թօփրաքի, Էրէնքէօյի, Գանտիլլիի, Եսկի Վանիքէօյի, Վանիքէօյի, Գուլէլիի, Չէնկելքէօյի եւ Պէյլէրպէյի ժողովուրդն՝ կրնան դիմել ընկերութեան գրասենեակն ի Գատըքէօյ եւ կամ ընկերութեան պաշտօնէից միջոցաւ ընկերութեան զրկել՝ ջուր խնդրելու վերաբերեալ աղերսագիրը։ Հասարակութիւնը՝ տուներու, վաճառատուներու, պարտէզներու եւ այլ հաստատութեանց մէջ առնելիք ջուրերուն համար պարտի առանց յապաղման կատարել արտաքին ու ներքին խողովակներու զետեղումն եւ այլն։ Ամեն տեսակ բաժանորդագրութեանց ու արտաքին փոքր խողովակներու զետեղման գինն ու պայմանները ցոյց պիտի տրուին մասնաւոր սակագրքերով։ Ընկերութեան կանոնագրութեանց համաձայն, ամեն անոնք որք բաժանորդագրութիւն խնդրելու յառաջ իրենց խնդրագիրը ստորագրեն մինչեւ յուլիս 15 (Ն. Տ.) եւ վերջնական կերպիւ յանձնարարեն փոքր խողովակները, ընկերութեան կողմէ ջուր ,,ձրիաբար,, պիտի ստանան՝ չափագործման վարչութեան սկսած թուականէն։ Ձրիաբար առնելիք ջուրին պայմանաժամը պիտի որոշուի ընկերութեան վարչութեան կողմէ։

* *

ՋՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՒ ԳԱՏԸՔԷՕՅԻ

Կը ծանուցուի՝ Վօսփորի ափական եզերաց վրայ՝ Գանտիլլիէն մինչեւ Էրէնքէօյ եւ այս երկու ծովեզր մէջն ըլլալով՝ բոլոր գիւղերու բնակչաց թէ, ,,Սկիւտար եւ Գատըքէօյի Ջրի Ընկերութիւնը,, Պ. Մաղնօսի եւ ընկերութեան յանձնած է ,,Ջրի բաշխման,, վերաբերեալ բոլոր շինութիւնները։ Պ. Մաղնօսի եւ ընկերը միատեղ անուամբ ընկերութիւն մը կազմած են.

Մաղնօս եւ ընկերութիւն
Ընդհանուր յանձնառուք
Սկիւտարի եւ Գատըքէօյի ջրի ընկերութեան
ՋՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ

Վերոյիշեալ Մաղնօս եւ ընկերութիւնն միայն արտօնեալ է մայր խողովակներէ ու փոքր խողովակներէ ջուր առնելու եւ ջուրի ժամացոյցները զետեղելու։ Ասոնք արտօնութիւն առած են իրենց վարչութեան եւ կամ փոխանորդներուն կողմէ կատարուելիք բոլոր շինութեանց համար։

Վերոյիշեալ ընկերութիւնը՝ ,,Հասարակութեան շահերը պաշտպանելու նպատակաւ,, պիտի ընէ ,,ջուրի ուրիշ հաստատութեանց յանձնառուներուն կողմէ շինուելիք,, ներքին շինութիւնները։ Նախապէս ճնշման փորձին պիտի ենթարկէ զայնս. այս փորձին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ շինուածոյքներու տեսակը ինչպէս նաեւ խողովակներու, ծորակներու եւ այլոց տարողութիւնը։ ,,Ընկերութեան ծախքերը բաժանորդներուն պիտի պատկանին։ Ընկերութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ ջուր տալու մասին դըժկամակել, եթէ ընկերութեան կողմէ որոշեալ ճնշման պայմաններուն չհամապատասխանեն։

Մաղնօս եւ ընկերութիւնը պիտի ծանուցանէ հասարակութեան այն միջոցներն, զորս մեր պիտի առնէ իրեն յանձնուած շինութիւնները կատարելու համար։ 3—20

Գատըքէօյ, մայիս 1893

Ընդդէմ դժուարահալութեան.— Շասէգինի։

ՄՈՐԻՍ ՄԵՐԻ Ի ՋԻ Ն ՕՇԻՐԱՆ

Կ. Պոլիս, 15 մայիս 1893

Պարոնայք Աէգգ և Պասէն,

Ցոր է հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Աէգգի ուշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անօրինաւորութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ,

Իմ կարծիքս է թէ այս հանքը և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռ եւ Ական իւղէն և գիտնականութեամբ զայն։

ՏՐ Ա. ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ

[illegible]

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ ալընաճագ օլան տաղը վէ մըրրըն գարարը գաթիսի մաեըսըն 26ընճը չարշամպա կիւնի վիրիլէճէկինտէն եէվմի մեզքիւրտէ սաաթ Ցաան նիհայէթ 9ա գատար թալիպ օլանլարըն Խազինէի միւշարիւլէյհայէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 մաեըս 309 2—2

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ պընահամ օլան իքի ճիլտ Հօլլանտա վէ Թըրքէնմէ թօղ չէքէրլիքին գարարը գաթիսի մայիսըն իրմի սէքիզինճի չարշէնպէ կիւնի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ ալթըտան նիհայէթ սէքիզէ գատար [illegible] Խազինէի միւշարիւլէյհայէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 մայիս 309 3—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Հէրէքէ ֆապրիգայի հիւմայունընտա պօեաթը գալընթ խալըս վէ գումաշ մէմուլաթը մեզայէտէ վազ օլունմուշ օլտուղունտան [illegible] «Հէրէքէ Ֆապրիգասը» խաբէրի իլէ ֆիյաթլարը թալիպ օլանլարըն [illegible]

13 մաեըս 309 5—12

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ խաստէխանէսի իչիւն [illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը թահրիրաթընտա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 23 1—3

Տէրսաանէի ամիրէ իչիւն [illegible] 5000 թօփ 8 [illegible] 9800 թօփ [illegible] 7 [illegible] Ամերիգա [illegible] 6 ½ [illegible] 10 կիւն [illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը թահրիրաթընտա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 24 1—3

Սէլանիք [illegible] 309 [illegible] 38 [illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը թահրիրաթընտա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 25 1—3

[illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը թահրիրաթընտա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 26 1—3

[illegible] Սէրասքէրի լէվազըմաթը թահրիրաթընտա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 27 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՒԱԳԱԳՈՅՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000 — «ՖԻՆԻՔՍ» — Հիմնեալ ի Լոնտրա յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի փաստ ու ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ բնակարաններ, [illegible] և [illegible] կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և դիւրութեամբ սակագրելոյս, որք ունին մեծ [illegible] ամենայն մեծ ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամարջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,889,695
Տարեկան հասոյթ	» 46,890,344

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պօլսոյ

ՏՐԱՆՔՑՕՌԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաեւ Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնով։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար [illegible] միացած է Եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ [illegible] պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ [illegible]

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիասեան խան. 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէրքէզը Սալթանաթը Սէնիյէտէ պուլունան Ճիւնուտը Ճէնապը միւլիւքեանէնին պիր սէնէլիք իհտիյաճը իչիւն միւպայաա օլընաճագ 72,000 գըյյէ սապունուն իհթասընա Թալիպ օլանլարըն վէ շէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին Թարիխը իլանտան իթիպարէն պիր հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմամթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 20 2—3

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչիւն միւպայաա օլընաճագ օլան 30,000 գըյյէտէն 40,000 գըյյէյէ գատար զէյթիւն եաղընըն պէհէր ճէտիտը գըյյէսի 4½ ղրշ.տա Թալիպի հօհտէսինտէ օլուպ իշպու մաեըսըը րումիննին 29ընճը ճումաա իրթէսի կիւնի պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէմինաթլը գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթհասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմամթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 21 2—3

Թարապլուսը Ղարպ Փըրգասը իչիւն միւպայաա օլունաճագ օլան 13 500 քիլը ճէտիտը պուղտայ, 36,000 գըյյէ մըսըր պիրինճի 55,500 գըյյէ նօհուտ, 43,500 գըյյէ չէքէր, 55,500 գըյյէ ֆասուլեանըն իթհասընա Թալիպ օլան վէ շէրաիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին Թարիխը իլանտան իթիպարէն պիր հաֆթաեա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմամթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 22 2—3

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
91 դկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,362,953
Հասոյթ 1891ին	1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ. վնասի առթին արագ և իսկաժամ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալ, [illegible] ընկերութեան, 1 և 2 իզզէթ փաշա խան. Ղալաթիա։

Ձեռնհաս գներ

Ներկայացուցիչ Ռ. Մ. ՊՈՆՏ

564 (ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

ՍԷՅՏԷԼ ՆԱՈՒՄԱՆ ՏՐԷԶՏԱ (Սաքսոնիա)

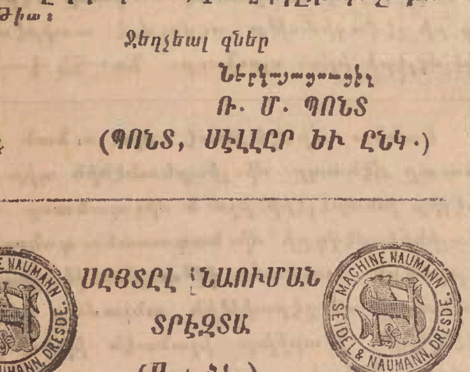

1400 գործաւորք տարին 80000 մեքենայ կը շինեն; Ընտանեաց համար ձեռքի մեքենայներ։ Դերձակներու և կօշկակարներու համար առաջնակարգ մեքենայներ։ կարի մեքենայներու ամէնէն լաւ տեսակը։

ԾԱՆՕԹ — Սաքսոնիայի և Նաումանի բուն իր մեքենայներուն վրայ վերոյիշեալ մակդիրները նկարուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Փ. ՄԻՐՃԱՆՕՖ, Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք Թիւ 54 և 56 489 25—26

ԿԵԱՆՔ. ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԷԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ.

Որպէս իրենց առջի կորսուած գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։ Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։ Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիսէն [illegible], Նիւքանք Բալըքբազար, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, [illegible], բրիտանական դեղարանը և [illegible], հատավաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴ ԻՒՂ,

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մարդու ձեռն հասած իւղէ բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի.

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճզզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գլխաւոր պահեստ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՃԸՐ ԵՒ ՀՕՒՐԷ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի մէջ բանող

շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Քանոբուս	4200	Ափիս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Ռամսէս	3000
Թիպս	3250	Լուքսոր	800
Մէմֆիս	3250	Տանիս	800
Մարիօթիս	3250	Նեքօ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.

Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 31 Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամէն երկու շաբաթ կը ճամբէ Լիվըրփուլէ և Արեւելքի մէջ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գադալօնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Փարթիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւօնիա	5587	Աթլաս	2392
Սեֆալօնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Բօթնիա	4557	Բալմիրա	2144
[illegible]	[illegible]	[illegible]	899
Քէտար	1876	Մարօքքօ	1855
[illegible]	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ գործակալին

Thomas C. Joly

[illegible] խան, Թիւ 40

17 Ղալաթիա

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է »	35,000,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և ժամանակին առանց որ և իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

140 Պահչէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Ըշ. 24 5	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.
Գշ. 25 6	Ալէքսանդրիոյ սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէէի ճամբով,
Դշ. 26 7	[illegible] սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 26/7	Սուրհանդակ դէպի [illegible] նաւահանգիստները մինչեւ Բաթում առաւօտեան ժամ 11ին։
Եշ. 27/8	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.

Ծան. — Մայիս 25/6 [illegible] օրը Կ. Պոլսէն դէպի [illegible] մեկնող [illegible] Զմիւռնիայ մէջ պիտի հանգչին [illegible] Պիրէոս, [illegible] և Բօր-Սայիտ գացող [illegible]

605

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԺԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԻՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼՈՎԱ

Արեւ. ճեպընթ. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կուխ. ճեպ. Թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 124 [illegible] Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 [illegible] Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 131 Դշ. Ուրբ. Ա Բ Գ	Կուխ. խառն Թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կուխ. ճեպ. Թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ	Արեւ. ճեպ. Թ. 1 Դշ. Շբ. Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգափու			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այաստեֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սպարթա-գուլէ			6 22		
	9 53	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 45			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 38	10 51	10 25			Գապագճը			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չէրքէզքէօյ ժամանում			2 12	4 55	12 04
12 04	12 56	1 41			Չօրլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրատլը—Վէօրքէզլի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 23	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 23	
2 08	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլը—քէօյ			9 40		
	3 58	6 08			Ուզուն—Քէօբրիւ			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 45	12 51	8 09
		7 12			[illegible]			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		3 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գատըքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա Բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա Բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 18		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէյմէնլի մկ.		8 01		8 38	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.	12 50			8 23	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Խէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Քարաքլը	9 58			6 39	9 06
	10 25			2 24	Գաթէնիցա—Աթմանիա	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Փիլիպէ ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. Սարամպէյ ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պէլովա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սօֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	9 20
8 45	4 48				Պէլկրատ				8 5	57
9 40	1 20				Պուտափէշթ					
3 16	7 20				Վիէննա մկ.				8 30	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒԲ—[illegible]

Կախմբ. խառն Թ. 512 ամէն օր ժ. վ.	Կախմբ. խառն Թ. 522 ամէն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կախմբ. խառն Թ. 523 ամէն օր ժ. վ.	Կախմբ. խառն Թ. [illegible] ամէն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 15
5 44		Թօփսին ... մկ.		9 44
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 51
7 31		Կէօրկէլի		7 59
8 05		Միրավօվա		7 15
8 15		Ստրումնիցա		7 06
8 47		Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգափու մկ.		6 17
9 49		Գրիվօլագ		5 48
10 21		Վէնից—Կրացքօ		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօփրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիկօ		3 17
12 42		ԻՒՍՔԻՒԲ (Պիւֆէ) ժմ.		2 41
	1 06	ԻՒՍՔԻՒԲ մկ.	2 20	
	1 47	Աճարալար	1 44	
	2 42	Գումանովա	1 07	
	3 15	Թապանօվչէ	12 29	
	3 43	Բրէչօվա	12 04	
	3 56	Պուգաւանօվչէ	11 46	
	4 21	Պրէյինէվչէ	11 16	
	4 34	Ջիպէֆչէ	11 00	
	9 33	Նիշ	5 31	
	4 48	Պէլկրատ	10 55	
	1 20	Պուտափէշթ	2 40	
	2	Վիէննա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒԲ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կախմբ. խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. Ուրբ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կախմբ. խառն Թիւ 621 Գշ. Եշ. Շբ. ժ. վ.
7 15	Իւսքիւբ (Պիւֆէ) ժմ.	12 29
8 22	Էլէշան ... մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէռիզօվից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 18
12 58	Վուչիթըռն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կախմբ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Թ. 323 [illegible] Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կախմբ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Թ. 324 [illegible] Ա Բ Գ
9 13	1 40	մկ. Թըրնովա-Սէյմէնլի ժմ.	7 [illegible]0	9 4[illegible]
9 58	2 25	Գարապունար	6 46	9 15
11 03	3 32	Քօնէ—Մէհալլէսի	5 45	8 14
12 15	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 39
1 11	5 41	[illegible]—Քըրմանլը	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 16
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և ուրբ. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և Շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ժմ.	6 55
8 47	Ուլաշ	5 56
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 3[illegible]
12 20	Փիթէքլի	2 31
1 21	Ֆէրէճէ	1 29
2 32	ժմ. Տէտէ-Աղաճ մկ.	12 20

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Սուրադծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը.

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն՝ վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ.

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սէյմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ.

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ.

7.—Մասնաւոր վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չյանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պէլովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնել յաւելուածական սակ մը վճարելով.

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
» 12.—	» 9.—	Կ. Պոլսէ Փիլիպէ Պէլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամէն վրայ.

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամէն վրայ.

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՆԱՏԷՐ ՍԱՄԱՍՈՒՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ

Որբէսեան Միւլէր, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալէփփօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիփսօ	5500	Բանտէր	1700
Ափօլլօ	5500	Հիտալկօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօլօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուիպօ	2800
Պասսանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3?00	Րինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյմօ	2600	Յակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիփսօ	2500	Ժիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդրինկօ	3200
Գադօ	2000	Քօլփինօ	4200	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիթօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնտօ	4300
Դիտօ	3500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլէտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբէտօ	900
Տուրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաֆօ	2100	Մէլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էլտօրատօ	2600	Մուրիլլօ	3100	Եէտօ	3600
Էսպանիօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
Ֆալգօն	800	Օփօրթօ	4500	[illegible]	140
Ֆիտօ	700	Օտտօ	3000	[illegible]	120
Էճիփթըն Մօնարք					8000
Փըրշըն Մօնարք					8000
Լիտիըն Մօնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ

604 խան, Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ